

GUIA DE LITERATURA JUVENIL PER A PROFESSORS DE SECUNDÀRIA I PER A LA BIBLIOTECA ESCOLAR

Josep-Francesc Delgado Mercader.
Curs escolar 2005-2006
Direcció: Glòria Bordons

Els llibres per a infants també poden divertir i entretenir, però aspiren a quelcom més: inculcar en el nen l'hàbit de la lectura, ensenyar-li a saber llegir, familiaritzar-lo amb el vocabulari d'una llengua i, avui, fer-li veure que hi ha altres maneres millors de passar el temps que mirar la televisió.

Roald Dahl (extret d'Assumpció Lisson La nova biblioteca escolar)

Una de les millors coses que es poden tenir en aquest món és una bona colla d'amics. I un dels millors llocs on trobar amics és als llibres.

Teresa Duran, Marta Luna, Un i un fan cent. Cent personatges de la literatura infanti l i juvenil.

AGRAÏMENTS

Aquest estudi no hauria estat possible sense les persones que l'han dirigit: Glòria Bordons, que n'ha dut el seguiment de principi a final i ha projectat raigs de llum allà on jo no m'hi veia; Amàlia Ramoneda, Teresa Duran i Mercè Escardó que, des de diferents angles, han representat un ajut inestimable alhora de confeir les llistes de lectures recomanades de l'apartat tres. Poques vegades algú ha pogut comptar amb quatre persones que dominessin tant la matèria objectiu del seu estudi.

No voldria encetar aquests agraïments sense esmentar les persones entrevistades a l'apartat dos. Cadascuna de la vintena llarga d'entrevistes que s'hi mostren representa una proposta lectora que no resultava gens fàcil d'oferir, ja que cada entrevista suposa, en ella mateixa, una recomanació completa per a atendre la diversitat. Jaume Centelles, autor de *La biblioteca, el cor de l'escola* amb qui compartim l'animació del grup de treball de mestres de Rosa Sensat "La lectura passió o pressió", ens ofereix una proposta detallada. A Rosa Mut li haig d'agrair la celeritat a respondre, a Juanjo Gómez l'ajut per trobar mestres entrevistables, a Joan Cornudella la seva visió des de les terres de Ponent com a Miquel Rayó i Ponç Pons la seva aportació des de les illes. A Marta Ibáñez la seva predisposició a contestar des del món de les aules de contextos més desfavorits, una experiència de gran valor. A Pere Martí la seva saviesa lectora, que és enciclopèdica. La llista seria llarga i segur que em deixo noms... Dec al coneixement d'aquestes persones suggeriments d'un valor inestimable, perquè llegir llibres és apassionant, però accedir a trajectòries lectores de gran qualitat és tan o més estimulant.

Hi ha tres darrers ajuts que també voldria agrair. El de Glòria Bordons i Anna Díaz Plaja, que van revisar detalladament una primera versió del text que després ha integrat l'apartat u sobre l'abast i la definició de la LIJ i van tenir una paciència infinita en les correccions i matisos. A Montserrat Cerdà, que em va plantejar conjuntament d'elaborar la teoria i la pràctica de la llista de lectures per a la multiculturalitat, una cosa que a mi no se m'hauria acudit si ella no n'hagués tingut la idea. I un tercer ajut d'Imma Tejero, que sempre sap trobar coses que m'obren camí en el terreny de les idees i un bon dia em va enviar una entrevista amb Kieran Egan per correu amb una nota escrita que deia més o menys que el que jo afirmava hi havia algú que també ho estava dient. Gràcies a ella vaig elaborar el quart apartat d'una manera que inicialment no havia previst, plantejant la narrativitat no solament com a un objecte d'estudi i com un camp de lectura, sinó com a una opció magisterial que va més enllà de la descripció dels continguts i adopta un sistema de transmissió més eficaç.

I finalment voldria agrair a la meva dona, Hermínia Mas, la paciència de tants dies i tantes nits amb un marit orbitant al voltant del planeta Terra. Perquè cada cop que m'embarco en un somni inabastable en comptes de no deixar-me pujar al vaixell volador de James Hook m'atorga el benefici del dubte i em mira com tot dient: -I si se'n surt?

ÍNDEX

1—Què és la literatura infantil i juvenil. Límits i abast del terme.¹

- 1.1. Abast del terme i definició de LIJ
- 1.2. LIJ, un gènere?
- 1.3. Les pautes i els temes de la literatura juvenil (LJ)
- 1.4 Infinites llibres a la recerca d'un gènere...
- 1.5. La literatura juvenil i la seva didàctica.
- 1.6. Què és la literatura infantil ?
- 1.7. Sexe, violència i LI
- 1.8. Les pautes de la LI.
- 1.9. Els límits de la LIJ
- 1.10 Bibliografia.

2—Entrevistes a diversos especialistes.

- 2.1 La situació de la lectura a les aules de secundària a principis del segle XXI.
- 2.2 L'evolució de la literatura juvenil catalana i dels seus estudis.
- 2.3 Entrevistes a diversos especialistes sobre el tema. Què recomanem i a qui ho recomanem
  - Món de la biblioteca i de l'animació lectora.
  - Especialistes de la universitat.
  - Món de la pedagogia. Professors i professores de secundària.
  - Escriptors, escriptores i crítica literària.

3—Guia de literatura juvenil: sis tries.

- 3.0 El criteri de la tria.
- 3.1 Tipologia de lectors a secundària: nouvinguts, lectors amb dificultats, antilectors, lectors estàndards i lectors experts. Explicació de cada tipologia.

LG-NOUVINGUTS
LF-LECTORS AMB DIFICULTATS
AL-ANTILECTORS
ST-LECTORS STÀNDARDS
XP-LECTORS EXPERTS

3.2 Les sis tries.

---

¹ Una primera versió d'aquest apartat fou publicada a la revista Graó núm 214 l'any 2006

3.2.1 Els clàssics de la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys. LF/ST/XP

3.2.2 Proposta de possibles clàssics de la literatura juvenil catalana dels darrers anys. ST/XP

3.2.3 Una tria per a antilectors. AL

3.2.4 Literatura fantàstica. AL /ST/XP

3.2.5 Ciència-ficció i divulgació científica. ST/XP

3.2.6 Lectures per a la multiculturalitat i per a tot tipus de lectors. LG/LF / AL /ST/XP. Algunes col·leccions per a als alumnes de nova acollida. LG/LF.²

3.2.3

Apèndix. Lectures LF sobre història de Catalunya. La narració històrica. Una proposta de lectures LF en còmic de narrativa històrica catalana per simultanejar amb lectures clàssiques ST/XP de temàtica històrica esmentades al primer i al segon apartat.

4-Didàctica de la lectura literària a l'aula de secundària. Pautes, idees i consells.

4.2 Literatura com a matèria versus la literatura com a manera d'ensenyar tot el currículum. Descriure continguts? Narrar continguts.

4.1 Gèneres literaris o història de la literatura?

4.2 Tipologies lectores per edats.

4.3 Literatura de qualitat. Perquè cal fer llegir bona literatura

4.4 El dossier didàctic. Dels dossiers de comprensió lectora als dossiers per a la comprensió lectora. Didàctica de la lectura literària equival a incitació de la comprensió lectora.

4.5 Literatura com a matèria versus la literatura com a manera d'ensenyar tot el currículum. Descriure continguts? Narrar continguts.

5-Bibliografia.

- Sobre la definició i l'abast del terme de la LIJ
- Com establir la presentació de la tria i els seus criteris
- Bibliografia sobre biblioteca escolar.
- Sobre explotació didàctica de la lectura i formació del lector literari.

---

² Aquest apartat fou elaborat amb Montserrat Cerdà i presentat als tallers per a professors organitzats pel departament d'educació de la Generalitat de Catalunya el febrer del 2006.

2 ENTREVISTES A DIVERSOS ESPECIALISTES

2.1 LA SITUACIÓ DE LA LECTURA A LES AULES DE SECUNDÀRIA A PRINCIPIS DEL SEGLE XXI

Els darrers quinze anys de producció literària en el camp de la literatura juvenil es poden comptar entre els més fructífers i prolífics de la literatura catalana adreçada a aquesta edat. Però en canvi no és aquesta la sensació que en té el professorat ni la biblioteca escolar. Més aviat hi regna una certa desorientació causada per diversos factors: la dificultat de triar entre el deversall de títols; la sensació que una bona part del que es publica no té prou qualitat o respon a criteris editorials oportunistes, i també la frustració del professorat davant del fet evident que ha minvat la competència lectora de l'alumnat pel que fa a la lectura literària. Força pedagogues i pedagogs han constatat aquesta situació a la secundària de forma explícita o implícita:

<Sabem que l'aprenentatge de la lectura i de la literatura en el sentit més complet és un dels objectius curriculars essencials de l'ESO i que la manera d'afrontar-ne l'ensenyament no és única. Sabem que ensenyar i aprendre a llegir no és un camí sempre fàcil i que, per trobar-hi el gust, molt sovint cal fer-ho acompanyats, i que un lector o una lectora repetidament decebuts són més difícils de reconduir cap a la lectura espontània³.>

De fet, però, la baixada general d'aquesta competència lectora és fins a cert punt qüestionable. L'aparició a l'aula entre els 14 i 16 anys d'una sèrie de lectors molt limitats que abans senzillament desapareixien del sistema escolar ocultava abans un fet que ara resulta obvi: l'existència d'adolescents amb una competència lectora pràcticament nul·la. La permanència d'aquests alumnes i la

---

³ Maria Teresa Verdaguer, *Narrativa juvenil a l'abast*. Rev. Articles núm 25, pàg. 59-60 ed. Graó

necessitat de formar-ne el gust complica enormement el panorama de la lectura literària a l'aula, perquè també cal continuar formant el gust d'aquells que sí que ja són lectors competents i es troben amb lectures d'un nivell que ja han superat. És aquesta situació la que pot anar reduint la competència lectora, perquè el professorat, sensible als aprenents de capacitats més baixa, tendeix a reduir la competència lectora que exigeixen les lectures que introdueix a l'aula per tal de no perdre els alumnes menys competents, la qual cosa tot sovint provoca que perdi els de més competència lectora i no acabi de desenvolupar els qui poden tenir una competència lectora normal.

Hi ha encara més factors que influeixen en les dificultats de la lectura a la secundària. Quan els alumnes hi arriben ja han passat per sis anys o més d'aprenentatge de la llengua. Durant aquests anys alguns han avançat molt i altres han quedat més enrere. Altrament dit: si a P5 tots els alumnes parteixen d'un mateix nivell i estan aprenent les primeres lletres, a primer d'ESO -per posar dos casos extrems-, és perfectament possible trobar en una mateixa aula un alumne que hagi llegit tot Roald Dalh, tot Tolkien o fins i tot - parlo de casos reals - tot el teatre de Shakespeare..., i a l'altre extrem podem trobar un alumne que tingui problemes seriosos a comprendre una sola línia de qualsevol text, és a dir, que no hagi avançat gaire més enllà dels continguts de primer de primària. Els nivells a l'interior del grup-classe s'han diferenciat molt amb la implantació de l'ESO. Durant els darrers anys aquesta diversitat lectora encara s'ha accentuat més amb els alumnes de nova acollida, aquests darrers no tenen pròpiament problemes de lecto-escriptura, ja que requereixen un aprenentatge de la llengua com a llengua estrangera i allò que hom anomena lectures graduades, no és que desconeixin la seva llengua sinó que desconeixen la nostra. Les aules d'acollida han de funcionar com una autèntica classe de català per a estrangers i, òbviament, aquests aprenents requereixen unes lectures molt diferents de les que poden llegir els seus companys que coneixen l'idioma de tota la vida. La diversitat de gustos i competències lectores a tercer i quart d'ESO, doncs, pot arribar a ser enorme, de fet, es tracta de la franja educativa on els aprenents poden arribar a posseir competències lectores més distanciades en un mateix grup-classe...

Fins aquí els factors específics del sistema educatiu. Tot i que pugui semblar que aquests factors són els més importants no ho són pas. N'hi ha de més generals que afecten a tothom amb més intensitat i que no són pas fruit de les innovacions del sistema educatiu o de la transició de la societat catalana cap al multiculturalisme. L'invent del comandament a distància ja permetia als televidents de solucionar la manca d'interès per un programa prement un botó sense aixecar-se de la butaca. Les generacions del *zapping*, acostumades a no donar gens de temps a ningú per mantenir el seu interès, han pujat amb una manca notable de concentració voluntària, de manera que molts llibres encara vàlids a finals dels anys 80 no mantenen prou l'atenció dels lectors a principis del segle XXI, tot i que són escrits amb una qualitat fora de dubtes. Qualsevol

pedagogia de la lectura literària a qualsevol nivell passa, doncs, per una educació de la capacitat d'atenció i potser per això escriptors/bibliotecaris com Pep Molist han començat a parlar de literatura tranquil·la com a revulsiu per fer conscient el lector que la literatura és una altra cosa molt diferent del sensacionalisme televisiu. Una pedagogia de la literatura tranquil·la haurà d'educar paral·lelament la capacitat de concentració.

Cal doncs, oferir una lectura diversa als joves, però també cal oferir-los una literatura amb prou atractiu i prou consistència. Necessitem uns títols de qualitat que ofereixin als joves els marcs de referència de la literatura. Però alhora necessitem també uns títols de qualitat per oferir als lectors desmotivats, als lectors amb problemes seriosos de lecto-escriptura i fins i tot als alumnes de nova acollida. Aquests títols, òbviament, no poden ser els mateixos per a tothom, però poden coincidir en alguns casos.

Tot seguit s'exposa la situació de la LIJ catalana i quines són les seves possibilitats d'aportar textos que permetin tractar eficaçment aquesta realitat tan diversa.

2.2 L'EVOLUCIÓ DE LA LITERATURA INFANTIL I JUVENIL CATALANA (LIJ) I DELS SEUS ESTUDIS EN EL CONTEXT CATALÀ

A principis del segle XX i ja durant el Noucentisme la literatura catalana va comptar amb escriptors especialitzats en aquest tipus de literatura. Hi havia el treball de base realitzat per la Reinaxença i eixamplat per intel·lectuals com Joan Amades i continuat fins als nostres dies per Enric Valor. Però també hi va haver ja en aquella època primerenca escriptors especialitzats com Josep Folch i Torres. L'evolució de la LIJ catalana ja hauria estat molt rica durant els anys 40 i 50 del segle XX si no hagués estat per la guerra civil dels anys 1936-39 i les seves conseqüències desastroses per al català i la cultura catalana.

Més tard va venir la represa dels anys seixanta. Una primera generació d'autors va donar uns noms molt clars per a la LIJ dels anys 70: Pep Albanell, Emili Teixidor, Joaquim Carbó, Núria Albó, Gabriel Jané Manila, Mercè Canela, Teresa Duran, Enric Larreula, Miquel Descot, Raimon Esplugafreda, Joan Barceló...

A principis dels anys 80 escoles i biblioteques comptaven amb un grup d'escriptors consolidats que eren seguits fidelment. Segurament la bona qualitat de la majoria d'aquells autors va fer escola, i durant els anys 80 es va produir una autèntica eclosió del gènere, s'hi van incorporar 40 escriptors més que van formar una nova generació: Maria Barbal, Maite Carranza, Pau-Joan Hernández, Miquel Rayó, Pep Coll, Ponç Pons, Jaume Cela, Andreu Martín i Jaume Ribera... Els anys 90 aquesta eclosió va continuar amb una altra generació encara més nombrosa: Antoni Garcia Llorca, Estrella Ramon, Josep Franco..., fins al punt que el Consell del Llibre per a Infants i Joves parlava l'any 2001

d'un ritme d'edició de la LIJ en català que oscil·lava a l'entorn dels cinc-cents exemplars anuals. Aquest volum de novetats ja no era legible anualment per al professorat.

A mesura que el *boom de la LIJ* es feia més gros una part dels professionals de la secundària es van anar adonant, a més a més, de l'escassa qualitat d'alguns llibres d'aquella producció: arguments oportunistes, personatges esquemàtics, registres literaris empobrits... Amb l'augment de les traduccions al català va esdevenir-se un fenomen molt semblant. L'eclosió brillant de la LIJ al nostre país també va implicar la producció d'uns llibres de redacció ràpida per al consum ràpid i de temes molt immediats. El panorama, per tant, esdevenia molt variat. Resulta completament impossible reduir tota aquesta producció a uns temes o tendències, de la mateixa manera que la qualitat no és homogènia i que trobem grans llibres al costat d'altres de factura més aviat esgarrapada també trobem llibres d'intencionalitats, estils i plantejaments molt diferents, però de molta vàlua.

Actualment hi ha professionals que rebutgen de pla tota la LIJ. No són alumnes-lectors decebuts, són mestres-lectors decebuts per la impossibilitat de destriar el gra de la palla en una producció quantiosa. Mentre aquests mestres reconeixen que el cànon literari de sempre està en crisi entre els lectors joves com a docents s'hi continuen avenint perquè aquest cànon els ofereix, si més no, unes lectures d'una qualitat mínima. D'una banda s'adonen de la crisi d'un cànon potser mancat de contrast i establert amb poc consens i experiència en el cas de la literatura catalana dels darrers seixanta anys; de l'altra veuen que una bona part de la LIJ no vehicula els nois i noies cap a aquest cànon, actua amb uns paràmetres i uns neguits molt diferents, tot i que sí que aquesta literatura gaudeix del favor d'un públic nombrós i no saben què fer...

Existeixen una vintena de bons treballs sobre la LIJ catalana, però encara queda molt per fer. L'absència d'unes publicacions dedicades a l'estudi de la LIJ catalana que, amb l'excepció de la revista *Faristol*, *CLIJ*, *Perspectiva Escolar*... puguin exercir un assessorament ha determinat la desorientació actual del professorat. Només existeix un estudi global de la LIJ catalana des de la perspectiva més tradicional⁴. Existeix algun bon treball sobre l'obra d'algun escriptor català⁵. Aquesta desorientació s'ha vist potenciada pel fet que la LIJ ha suposat un camp on l'escriptor en llengua catalana podia aproximar-se (només aproximar-se) a una certa normalitat. L'oportunitat no només d'un cert negoci, sinó d'una certa activitat normal ha dut a una inflació de títols que volien satisfer de manera fàcil, però amb una esgarrapada i sovint sense comunicar gaires valors, la set d'un mercat que podia compensar econòmicament per primera vegada l'esforç de l'escriptor.

---

⁴ El llibre de Caterina Valriu, que ja té uns anys i no va poder abordar els anys 90. Aquests darrers anys s'han publicat alguns reculls d'articles que ajuden a pal·liar la situació, Darrerament s'han publicat alguns reculls d'articles força interessants que es consignen a la selecció bibliogràfica.

⁵ L'estudi de Teresa Duran sobre Gabriel Jané Manila. Existeixen estudis en curs, però sense publicació.

A mitjan de la primera dècada dels segle XXI la LIJ, i molt específicament la LJ catalana han caigut en un cert desprestigi.

Però el fet és que ningú fora de Teresa Duran, Andreu Sotorra, Pep Molist, Joan Portell, Ma. Dolors Alibès o Pere Martí (tots ells també escriptors de LIJ) d'algunes planes de crítica a l'AVUI, al País, El Periódico o revistes pedagògiques, no ha desgranat el gra de la palla. Aquesta mancança s'ha vist assuavida per alguns estudis de caràcter general o bé de tipus miscel·lani que es presenten a la selecció bibliogràfica.

S'imposa la necessitat d'oferir una llista de títols sòlids de la LIJ catalana. Cal donar pautes als mestres per gestionar aquests títols i cal dir quins són, cal que aquesta emissió es produeixi des de diferents institucions culturals i persones reconegudes del món de la LIJ i que el receptor sàpiga el criteri que hi ha darrere de cada tria⁶. Cal que les tries obeeixin a diferents necessitats lectores i a diferents nivells lectors. Cal posar tota aquesta informació a disposició dels mestres.

2.3 ENTREVISTES A DIVERSOS ESPECIALISTES DE L LITERATUREA JUVENIL. QUÈ RECOMANEM I A QUIN LECTOR HO RECOMANEM.

L'objectiu d'aquestes entrevistes és el d'oferir un panorama ampli de la lectura de literatura juvenil. Hom hi trobarà les lectures de literatura juvenil catalana que han agradat més des d'un punt de vista estrictament personal. Però també una tria de clàssics imprescindibles dels darrers trenta anys i una predicció dels llibres més recents que poden esdevenir-ne.

El professor hi trobarà recomanacions per a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura o que li costi molt de llegir, així com recomanacions més específiques. Lectures sobre discapacitació, història, geografia, història de les creences religioses, filosofia, l'emigració, per a aules de nova acollida... Alguns dels entrevistats proposen lectures per adolescents amb sensibilitats artística o amb preferències científiques i tecnològiques; sobre el món de l'esport, el medi ambient i l'ecologia, trastorns de la conducta, marginació social, xovinisme, racisme, literatura de viatges, diversitat cultural...

Al costat d'aquestes recomanacions per a perfils lectors molt definits els enquestats també ens expliquen quins llibres els han agradat més perquè els han comunicat intensament valors o emocions i fan una tria de clàssics de literatura catalana que poden tenir una bona recepció a les aules.

El conjunt de les entrevistes traça un panorama interessant i valuós, un seguit de mapes lectors que poden permetre al lector o a l'animador a la lectura d'actuar amb una certa eficàcia en la recomanació, cosa que és el primer pas important per a crear el gust per la lectura.

Val la pena llegir-les totes. Han estat dividides en quatre parts, però la majoria de les persones enquestades comparteixen dobles o triples condicions: professors, animadors a la lectura, escriptors, crítics... Aquest fet no és casulitat, ha estat buscat de manera premeditada per tal d'enriquir més les recomanacions des de múltiples angles.

Les quatre parts són:

- Món de la biblioteca i de l'animació lectora.
- Especialistes de la universitat.
- Món de la pedagogia. Professors i professores de secundària.
- Escriptors, escriptores i crítica literària.

—Món de la biblioteca i de l'animació lectora.

Jaume Centelles
Sònia Fernández
Rosa Mut
Imma Tejero

—Especialistes de la universitat.

Glòria Bordons
Díaz Plaja
Teresa Duran
Mercè Escardó
Caterina Valriu

—Món de la pedagogia. Professors i professores de secundària.

Quima Causa
Montserrat Cerdà
Joan Cornudella
Juanjo Gómez
Marta Ibáñez
M.Marta Pérez
Manel Ramon

—Escriptors, escriptores i crítica literària.

Pep Coll
Pau-Joan Hernández

Pere Martí
Ponç Pons
Joan Portell
Miquel Rayó

—Món de la biblioteca, CRP i de l'animació lectora.

Jaume Centelles

Jaume Centelles a la biblioteca de literatura infantil i juvenil de Rosa Sensat durant una sessió de treball amb el grup *La lectura: passió o pressió*

Jaume Centelles Pastor és mestre d'Educació Infantil, encarregat de la biblioteca «puntedu» al CEIP Sant Josep - El Pi de l'Hospitalet. Ha escrit alguns articles en revistes especialitzades, pertany al Grup de Treball «*La lectura, passió o pressió?*» de l'Associació de Mestres Rosa Sensat i és autor de «*la biblioteca, el cor de l'escola*» obra amb la qual obtingué el XXIV Premi de Pedagogia Rosa Sensat. És una de les persones amb més coneixement sobre recursos d'animació lectora per al parvulari i el cicle de primària.

I-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

JC-No sé si m'hauria de justificar en parlar de literatura juvenil però sí que és cert que hi ha força col·leccions que porten el segell de «juvenil» imprès a les guardes. De tota manera, el jove després és qui tria i, sovint, segons demostren les enquestes que es fan periòdicament dels llibres més llegits, una bona part dels primers no són obres escrites pensant en els joves. Em refereixo que quan una lectura enganxa o interessa és xuclada pel públic jove com va passar fa uns anys amb *El nom de la rosa* d'Umberto Eco.

Em demanes un llistat de lectures segons el nostre criteri personal i forçosament ha de ser personal perquè la quantitat de títols que no he llegit depassa amb escreix la dels que m'han interessat o han passat per les meves mans.

Bé, si he de triar, trio cinc llibres que tinc en un racó molt especial de la vida com a lector de LIJ el quals, per la seva significació, tenen en comú que són extraordinàries històries i que he arribat a elles de maneres curioses.

La primera narració seria un llibre d'Anna Vilar que va editar fa uns quants anys la Galera i que porta per títol *El saber perdut*. Planteja una història ambientada en l'època medieval en la qual un parell de personatges han de salvar un llibre que conté la saviesa científica de l'època. Ara que el debat sobre Darwin i la creació del món està tan a flor de pell als USA aquesta lectura els seria aclaridora perquè planteja el mateix: els avenços de la ciència i el racionalisme enfront la màgia, la bruixeria i les explicacions preternaturals. Un llibre bo que em va interessar des del principi. Vaig tenir la sort de conèixer l'Anna Vilar amb qui de tant en tant coincidim perquè treballem a l'Hospitalet.

Un altra bona novel·la és *Hem nedat a l'estany amb lluna plena* de Raimon Esplugafreda que ja m'havia flipat amb el seu *viatge a l'interior d'un gra de sorra*. Aquest *Hem nedat...* és un llibre d'aventures situades a la Catalunya interior en un indret indeterminat on hi ha un món paral·lel meravellós, amb les seves normes, la seva estructura, etc... i del que succeeix quan els dos móns es troben. Vaig entrevistar l'autor per a la revista L'H100 que editava l'associació de mestres El Casalet de l'Hospitalet.

La tercera novel·la que m'enduria a una illa deserta és *el misteri de l'illa de Tockland* d'en Joan Manuel Gisbert. No sé si la podem considerar narrativa juvenil catalana perquè J.M. Gisbert la va escriure inicialment en castellà, tot i que ell viu a Barcelona. Aquest autor és el Juli Verne contemporani. Tota la seva obra és apassionant. Recordo que una vegada el vam convidar a venir al centre amb alumnes de 13 anys i ens va deixar a tots sorpresos amb les seves històries. Sóc un fan incondicional de la seva obra. L'he llegida tota, m'apassiona.

Un altra recomanació i un incís. Un dia, una noia de tretze-catorze anys em va recomanar *Cicle bis* de David Duran, deia que li havia encantat i que m'agradaria. Ho vaig fer i em va agradar però sobretot em va fer reflexionar que, potser hauríem de posar algun jove en els jurats dels premis de les novel·les adreçades a ells.

Finament recomano *L'enigma del medalló* de Vicent Pasqual, una aventura detectivesca que passa en un poblet de Castelló que conec perfectament. Està escrit en valencià i té un ritme molt viu, entre humorístic i irònic.

Les cinc històries són de les millors que he llegit. La resta de preguntes que ens plantejges a continuació les contesto amb el títol i l'autor. He estat força rigorós i he posat només allò que he llegit i que m'ha agradat. Vull dir que són novel·les que puc defensar on sigui perquè hi

crec, en el seu valor, com a potenciadores del goig de llegir.

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

JC-Tinc clar que el clàssic serà *Mecanoscrit del segon origen* de Manuel de Pedrolo, però hi ha altres llibres que han marcat època com *La casa sota la sorra* de Joaquim Carbó.

És probable que algun llibre escrit inicialment per a adults esdevingui un clàssic de la literatura juvenil. Estic pensant en Pere Calders i les seves obres, *Cròniques de la veritat oculta* i *Invasió subtil i altres contes*.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

JC- És indubtable. No obstant caldrà esperar per confirmar-ho. L'allau d'obres per a joves és immensa i, sortosament hi ha molt bones plomes, especialment entre la gent jove (fins als 35 anys) que va tenir la sort de fer la seva escolarització en català i de gent més gran que s'ha anat reciclant. Noms com Joles Sennell, Xavier Vernetta, Josep-Francesc Delgado..., fan unes produccions de gran qualitat. El problema rau en la difusió i la saturació del mercat i moltes bones novel·les romandran en l'oblit, malauradament.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

JC-*El diari secret d'Adrian Mole*
Sue Townsend

Memòries d'una vaca
Bernardo Atxaga

Històries de por
Angela Sommer

Les crisàlides
John Wyndham

Somnien les flors del camp amb cossiols?
Vicent Prado

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

JC-*Anastàsia Krupnick*
Lois Lowry

La cazadora d'Indiana Jones.
Azun balzola.

221-Baker Street
Joaquim Micó

La gran Gilly Hopkins
Katherine Paterson

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

JC-*La colla dels cocodrils*
Max von der Grün

Óyeme con los ojos
Gloria Cecília Díaz

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

JC-*La primera foto*
Andreu Sotorra

8-Creu que les matèries socials —història, geografia, història de les creences religioses, filosofia— poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

JC-Naturalment. D'aquest tema en parla Daniel Pennac a la seva obra «Com una novel·la». De fet, molts llibres d'Oriol Vergés són narracions novel·lades de fets històrics, i altres autors situen els seus arguments en moments concrets i puntuals que han esdevingut significatius. N'hi ha molts, però en recomano cinc:

L'arquitecte i l'emperador d'Aràbia
Joan Manuel Gisbert

El dador
Lois Lowry

Marcabré
Emili Teixidor

El cavaller de l'armadura rovellada
Robert Fisher

El enigma y el espejo
Jostein Gaarder

El cafè dels filòsofs morts
Nora K. I Vittorio Hösle

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

JC-*El síndrome de Mozart*
Gonzalo Moure

Billy Elliot
Melvin Burgess

10-I a un lector amb preferències científiques (matemàtica, física, química, astronomia...) i tecnològiques?

JC-L *L'escarabat d'or*
Edgar Allan Poe

11-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

JC-Esport

Stone Fox y la carrera de trineos
John Reynolds Gardiner

Medi ambient i ecologia.

El hombre que sembraba árboles
Jean Giono

Danny, el campió del món
Roald Dahl

Els llops de la lluna roja
Josep-Francesc Delgado

Julie y los lobos
Jean Craighead George

La família animal
Randall Jarrell

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...

A veces tengo el mundo a mis pies
Mecka Lind

Camps de maduixes
Jordi Sierra i Fabra

¡Hecho polvo!
Wolfgef Gabel

Juul
Gregie de Maeyer

Las botas de futbol
Frederik Hetman

Marginació social, xovinisme, racisme.

La imbècil

Mercè Company

Els timbalers

Reiner Zimnik

Rosa Blanca

Roberto Innocenti

Literatura de viatges, diversitat cultural.

El senyor dels anells

Tolkien

La història interminable

Michael Ende

Aterratge a Ostadar

Joan Pau Hernández

El regne de Kensuke

Michael Morpugo

El 35 de mayo

Erich Kastner

Altres

Joanot de Rocacorba

Teresa Duran

L'última feina del senyor Luna

César Mallorquí

La rata cochero

David Henry

Harry Potter i la pedra filosofal

J.K. Rowling

Un espia anomenat Sara

Bernardo Atxaga

No demanis llobarro fora de temporada

Andreu Martín i Jaume Ribera

Diario de Lolo

Juan Clemente

12-Destaqui aquells llibres que ha llegit durant la seva vida i que l'han interessat especialment perquè han sabut transmetre-li sentiments i valors.

JC-Els qui passem dels cinquanta probablement coincidirem en algunes lectures, donada la poca producció que arribava a les nostres mans. A casa encara conservo aquells llibres que vaig llegir més de cinc i més de deu vegades. Em van acompanyar durant moltes jornades de la meua joventut i imagino que em van indicar els camins per on es mouen els sentiments correctes i les actituds més humanes i solidàries. De tota manera, mai no sabem que passa pel cap d'un lector quan llegeix i tampoc és necessari donar-hi més explicacions. Recordo amb gran *carinyo*, entre d'altres que em van servir per estimar la lectura, els tres següents:

El conde de Montecristo

Alexandre Dumas

Les aventures de Tom Sawyer

Mark Twain

Miguel Strogoff

Juli Verne

D'aquest darrer autor en vaig llegir molt i moltes vegades.

Després, amb setze anys, ja vam passar a una literatura d'adults que ens venia d'Europa tipus Kafka, Mann... o d'Amèrica tipus Castaneda, W. Gootrie, etc.

13-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

JC-Miquel Martí i Pol (bàsic)

Miquel Desclot

Joan Brossa

Sònia Fernández

Sònia Fernández condueix les animacions de la biblioteca de literatura infantil i juvenil de Parets del Vallès que dirigeix Mercè Escardó. De fet la biblioteca desenvolupa plans d'animació a una bona part de les escoles de primària i parvulari de Parets i enguany ha començat amb les de secundària. Durant aquests anys Sònia Fernández ha anat acumulant una experiència dilatada sobre aquest tema. Potser per això el lector veurà que la quantitat de títols recomanada és de les més altes. Però allò que pot fer més feliç el lector i l'animador a la lectura que llegeixi aquesta entrevista és que la tria no està feta a la babalà, sinó que es basa en la lectura personal contrastada a les aules. Potser per això Sònia Fernández també ha començat a intervenir com a conferenciant sobre aquest tema.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

SF—Aquestes 4 em van arribar al cor.

La rialla del mirall / M.Aurèlia Capmany

Lluna de tardor / Mercè Canela

Nima, el Xerpade Josep Francesc Delgado...

L'ombra del Stuka/Pau Joan Hernández, tots quatre em van arribar al cor

L'illa de les tres taronges / Jaume Fuster: record de joventut

Hem nedat a l'estany amb lluna plena/ Ramon Esplugafreda: record de joventut

2 -De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

SF— Mecanoscrit del segon origen/Manuel de Pedrolo

El Zoo d'en Pitus/Sebastià Sorribas

La rialla del mirall / M.Aurèlia Capmany

Nima el Xerpa de Josep Francesc Delgado

3-Creu que aquests darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

SF— No hi entenc prou, però reconec que em costa de trobar coses que m'agradin. A mi m'agrada una bona història amb personatges amb molta força i un argument ric i que el llibre em sorprengui, que jo no pugui preveure els esdeveniments.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura? (pregunta complicada)

SF— S'ha de diferenciar entre:

- No-lectors per problemes logístics, és a dir que no llegeixen prou bé i els desmotiva l'esforç que han de fer, com per a més haver d'entendre i gaudir del que llegeixen
- No-lectors que llegint sense cap mena de problema no han trobat llibres que els encomani el gust per la lectura, segurament perquè, entre d'altres coses, han tingut poquíssims llibres de lectura on triar.

Llibres amb ganxo i que no són complicats de llegir

El nostre món / Jordi Rodri

Quin dia tan bèstia / Mary Rodgers

La torre negra / Anthony Masters. Crec que no està gaire ben escrit però els encanta

Assassinat a la casa de nines/ Betty Ren Wright.

Llibres del Flannagan /de l'Andreu Martin

Habitació 13 / Robert Swindells

El petit Nicolàs/Sempé

Menjaré bollicaos per tu/Pasqual Alapont

5 -Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

SF— Alguns bons contes tipus àlbum:

En Ramon aprèn a llegir (aquest el primer de tots)

El cant de les balenes
L'escombra de la vídua
Les primeres maduixes
Artur i Clementina
Okino i les balenes
La filla del mag...

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

SF— La meva germana Aixa / Meri Torras
Joan Salvador Gavina/Richard Bach
El petit príncep/a. De Saint-Exupéry

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

SF— La bossa groga/Lygia Bojunga Nunes
Joan Salvador Gavina/Richard Bach
El petit príncep/a. De Saint-Exupéry
El Robinson del metro/Felice Hollmann
Els arbres passaven ran de finestra/Enric Larreula

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

SF— Sí, i tant! En el cercle del temps"/ de la Margaret Anderson. Està basat en les teories que hi ha al voltant dels anells de pedres megal·lítica de la prehistòria, en aquest cas en les Pedres d'Arden, a Escòcia. L'autora teixeix una història que em va agradar moltíssim. Me'la va recomanar Mercè Escardó. Però n'hi ha molts més.

La casa dels 60 pares / Meindert de Jong: guerra Xina – Japó
De quan Hitler va robar el conill rosa/ Judith Kerr. Segona G.M.
L'amic retrobat, L'ànima valenta i el retorn / Fred Uhlmann: Nazisme i 2a G.M.
Nima el Xerpa: dels pocs llibres que parlen de la mort alhora que ens dóna a conèixer una altra cultura i una altra religió.
El camí del far / Miquel Rayó. La guerra civil espanyola
La rialla del mirall: postguerra espanyola
Contes dels 5 continents: mites de l'origen de les diferents cultures
El nostre món: Àfrica
El Robinson del metro: crítica social
Joan Salvador Gavina: creixement personal
Lídia, Reina de Palestina/Uri Orlev: Israel
Les crisàl·lides: crítica social
La cançó de la lluna: indis de Nord-Amèrica
El baró rampant: Història
Els tres mosqueters: Història (interpretació històrica discutible)
El tigre de la vitrina: història de Grècia
Sadako vol viure: Hiroshima
Julie dels llops: desert àrtic

L'ombra del Stuka: guerra civil espanyola
La institutriu francesa: Revolució Russa

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitat artística?

SF— Ronja, la filla del bandoler i Germans cor de lleó/Astrid Lindgren
La història interminable i Momo / Michael Ende
Porta Falsa/Pau Joan Hernández
L'abric verd/Maria Gripe

10-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

SF— Les esmentades a la pregunta anterior i
Els escarabats volen al capvespre/Maria Gripe (botànica)
La meua família i d'altres animals/Gerald Durrell (botànica)
...tot i que penso que jo no faria distincions entre preferències artístiques i científiques, almenys en el camp de la lectura. Un bon llibre pot agradar a un pianista i a un químic indistintament. Per posar-te un exemple, Els escarabats volen al capvespre pot atraure l'atenció d'un biòleg pel tema de les plantes i el fet que parla de Linné, a un filòsof pel tema dels esperits, a un antropòleg pel tema de l'Antic Egipte, etc. Cada un connectarà segons la seva personalitat i interessos.

11-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

SF— Esport. Julie dels llops

Medi ambient i ecologia.Nima, el xerpa, Ronja, la filla del bandoler La meua família i d'altres animals Juli dels llops

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...La meua germana Aixa, Ostres tu, quin cacau/Maite Carranza. Conte: Miquel

Marginació social, xovinisme, racisme.El Robinson del metro/Felice Holman Les crisàl·lides/John Wydmann. Conte: En Ramon aprèn a llegir

Literatura de viatges, diversitat cultural.Nima, el Xerpa, El regne de Kensuke, Ullal Blanc

Valors.EL petit príncep, joan Salvador Gavina, Sadako vol viure, El nostre món Nima, el Xerpa, Alba/Enric Larreula, Tot quan veus és el mar/ Gabriel Janer Manila

12-Recomanaria alguna lectura de literatura fantàstica?

Els llibres de Cornelia Funke, "el senyor dels lladres". Ara tinc per llegir "Igraine la valenta". I "Peter Pan"*, el veritable, i no la versió Disney.

I de narrativa i teatre?

SF—Les millors obres de W. Shakespear, de format còmic. És una adaptació que està molt bé, surten diàlegs de veritat, parla el públic...

Rosa Mut

Rosa Mut és bibliotecària i documentalista. Ha publicat llibres de reflexió sobre la biblioteca. Presideix l'Associació Catalana d'Amics el Llibre Infantil i Juvenil. Ha format part diverses vegades del jurat del premi "Protagonista jove". És una persona que coneix a fons els llibres de literatura juvenil.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

RM—N'hi ha de dos tipus:

Totes aquelles lectures que des de l'aventura i la imaginació m'han donat l'oportunitat de reconèixer-me com a part integrant d'un país i m'han fet de còmplices per explicar-lo i parlar-lo amb els joves:

L'ocell de foc, **Teixidor**, *Tres xacals a la ciutat*, **Vallverdú**, *Ulls de gat mesquer*, **Barceló i Cullerès**, *Viatge al país dels lacets*, **Sorribas**, ... Hongria i altres contes, **Capmany**, *La història que en Roc Pons no coneixia*, **Cabré**, *Pedra de tartera*, **Barbal**: *El camí del far*, **Rayó**, *La ciutat sense muralles*, **Vergés**, ...

Les que m'han fer sentir més pròxima a la literatura per a joves universal:

Ara us n'explicaré una, **Albanell** (pas de la fantasia més nostrada a la universal); *La guia fantàstica* **Albanell** i *Utinghami, el rei de la boira*, **Canela** (a totes les fantasies), *Tatrebill en contes uns*, **Obiols** (als absurds més gratificants), *Així es la vida Carlota*, **Lienas** (la problemàtica existencial dels joves que estava naixent amb força i encara era creïble); *Ostres, tu, quin cacau!* **Carranza** (joves amb les actituds més lliures i arrauxades que altres autors foranis havien encetat); *La ruta prohibida*, **Bogunyà** (pròxima a les aventures de bo de bo); *La colla dels deu*, **Carbó** (les colles que sobrepassaven amb diferència l'esperit d'equip i solidaritat que fins llavors els nostres joves havien pogut llegir); *Si puges al Sagarmatha quan fumenja neu i vent*, **Delgado** (uneix aventura i misteri com si pugés al Maelstrom); *La serpentina*, **Janer Manila** i *El Palau de vidre* (problemes de convivència que ja es manifestaven a tota la línia per a joves al primer i les restes terribles de les guerres al segon); *Escac a la princesa*, **Rayó**, E. (un feminisme fantàstic però encoratjador), ...

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

De la literatura juvenil catalana, i donades les peculiaritats en què s'ha desenvolupat, és possible que esdevinguin clàssics per al segle XXI aquell gruix de textos, posseïdors d'un indiscutible braó narratiu, que van treballar amb interès i ganes els aspectes més particulars de la nostra identitat cultural, històrica i maneres de fer. Penso que van trobar la manera d'incitar la curiositat innata de tot lector empenyent-lo a buscar, preguntar, ... a interessar-se. I també és possible perquè fins ara el lector adult, en el seu paper de mediador, es reconeix com a protagonista o hereu d'aquella època i experimenta el plaer de donar a conèixer retalls de vida, moments específics, situacions, idees... Això no obstant, tots els citats anteriorment mereixerien ser-ho, tant per la seva qualitat literària com per ser capdavanters en els temes que encara es mou la ll.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

RM-Ulldevellut, Delgado i Mas; Història d'un cap tallat, Garcia Llorca;

És possible. Hi ha valors prometedors en obres com Garcia Llorca, Delgado, M. Carme Roca

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

RM-De 12 a 16 anys em sembla una franja d'edat molt ampla, amb interessos i capacitats instrumentals molt diferents depenents de si han seguit o no una escolarització digue'm-ne normalitzada. Els bibliotecaris reben peticions de tots els estrats socials i es fa difícil respondre. No sé de llibres que tinguin la capacitat de concitar tants interessos. Tant podria ser un llibre que enganxés per un text de temàtica social com per una superba il·lustració. Que es tractés d'una narració curta humorística o sentimental. Tindria en compte el factor sensibilitat i podria ser que em decantés per parlar-li de còmic, d'algun tipus concret de narrativa de gènere o de poesia.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

RM- Contes curts. Humor. Amb il·lustracions que esperonin una bona lectura textual i plàstica.

6-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

RM- Mites, contes populars, llegendes. Textos per compartir emocions i sentiments.

7-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences

religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

RM-Penso que les matèries s'han d'aprendre dels llibres de coneixements. Una altra cosa és que mentre s'estudia s'aconselli llegir un llibre d'imaginació, visionar una pel·lícula cinematogràfica,... de temàtica relacionada per afavorir debats, fòrums,... que el mestre o el professor sabran conduir cap el camí desitjat.

8-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

RM-Penso que tothom hauria de llegir de tot. No veig les persones unidireccionals.

9-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

RM- El mateix.

10-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

RM-Medi ambient i ecologia. *Sadako vol viure* de Karl Bruckner;

Marginació social, xovinisme, racisme. *El palau de vidre* de Gabriel Janer Manila;
Una mà plena d'estels de Rafik Schami

Literatura de viatges, diversitat cultural. *Les mines del rei salomó* de Henry R. Haggard

Mal tracte psicològic: *Viure sota l'aigua*

11-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

RM- L'antologia de l'editorial La Magrana ...

Imma Tejero

Imma Tejero coordina des de fa anys una de les poques campanyes de lectura pública de Catalunya . Es tracta d'*Itineraris de lectura*, (<http://cultura.gencat.net/ilc/itineraris/index.htm>). Aquesta campanya encetada per la

ILC ha fet d'Imma Tejero una persona amb una formació molt valuosa. A més de tenir un contacte diari amb les palpitations literàries d'una bona colla d'escriptors i escriptores en llengua catalana té un contacte quotidià amb tota mena d'escoles de tots els nivells de primària i secundària, tant públiques com privades. *Itineraris de lectura* és una campanya que limita el nombre d'autors, però deixa triar les obres de cadascun. Imma Tejero coneix quines són les obres més sol·licitades de cada autor i comparteix una informació molt interessant amb nosaltres. La trobem entre papares i trucades de les escoles a la seu de la ILC.

Imma Tejero treballant a la ILC.

1-Des de la Institució de les Lletres Catalanes pren el pols a les escoles a diari. Hi ha alguna cosa que li cridi l'atenció?

IT—Sí, n'hi ha moltes de positives i poques de negatives, en general observo una inquietud molt positiva per part dels professionals de l'ensenyament vers el fenomen literari.

2-Comencem per les negatives?

IT— La informació que tenen les escoles sobre els nostres escriptors i escriptores a vegades va a remolc de la fama dels llibres. Per exemple *Pedra de tartera* de Maria Barbal o *Senyoria* de Jaume Cabré són títols ben coneguts a les escoles. Però els ensenyants no sempre coneixen bé altres títols interessants d'aquests autors. Coneixen aquests títols, però no els que han produït després. Aquest efecte distorsionant de la fama a vegades es dona a nivell d'escriptors. Martí Domínguez, per exemple és un autor de llibres desconeguts. També passa amb Antoni Lloret. A Mercè Ibarrés se la coneix poc també per la seva bibliografia. Crec que són autors que s'haurien de donar a conèixer de manera més extensiva. *Els ulls de la marina* de Mercè Escardó és un llibre que hauria de ser més conegut. Hi ha una certa manca de coneixement del professorat de títols nous dels darrers deu anys.

3-Potser per l'allau de novetats i l'efecte distorsionant dels mass media?

IT— Pot ser.

4-Amb tot. Vostè ha detectat alguns títols d'èxit en el món escolar?

IT— I tant, una bona colla. Ja he dit que hi havia més aspectes positius que negatius.

Itineraris de lectura demostra, en aquest sentit, que la literatura catalana actual compta amb una bona colla de títols amb un bon seguiment. I cal tenir en compte que la campanya no els exhaureix tots. Només el llistat de la campanya de la ILC resulta impressionant.

5-Fem llista?

IT—Fem-la:

Pep Albanell

L'habitant del no-res

Dolor de rosa

Tocats del bolet

Fa tres anys que no es demana *la guia fantàstica*

Ricardo Alcántara

La col·lecció Qui ....

L'escuraxemeneies

Maria Barbal

Pedra de tartera

Carrer Bolívia

Baulenas

El fil de plata

Noms a la sorra

Ricard Bonmatí

Les poesies

Alfred Bosch

Atles furtiu

Jaume Cabré

Senyoria

La teranyina

Joaquim Carbó

La casa sota la sorra.

Maite Carranza
Frena Càndida frena.
El novio de la meva germana
Ostres tu quin cacau
La pipa de la pau

Jaume Cella
Una troballa sorprenent
Hola Pep

Antoni Dalmases
Silvestre malasang

Josep-Francesc Delgado
Si puges al Sagarmatha
Nima el xerpa, a menys
Els llops de la lluna roja

Miquel Descloot
El bestiolari de la Clara
La cançó més bonica del món.
A la punta de la llengua

Domínguez
Peixi minuti

Dolors Garcia Cornelà
La Lluna de les mil cares
Contes a una cama trencada

Josep Górriz
La colla del mar

Mercè Escardó
La lluna i els miralls
Una carta per a la Marta
Els ulls de la marina
Ei, sol, on ets?

Pau-Joan Hernández
L'ombra del Stucka
Tot et serà pres

Gabriel Jané
El rei Gaspar

Enric Larreula

Em dic Paco

Marduix

L'aventura sideral del rei Titó

El misteri de l'illa de gel

Gemma Lienas

El diari Lila de la Carlota

Així és la vida Carlota

Hermínia Mas

Ulldevellut

Xavier Moret

La vida és rara.

Qui paga mana.

Elena O'Callaghan

Caus i cacaús

Bestieses i animalades

Cricric

Marsupial no siguis animal

Aranya peluda busca aranyot pelut

Estàs com una cabra

Ponç Pons

Memorial de Tabarka

Entre el cel i la terra

El vampiret draculet

Núria Prades

Lior

Simfonia per a un segrest

La tieta Adela

Estrella Ramon

Segrestats d'incògnit

La bruixeta té pipí

Rata rubinata, pèls de tomata

Va i la fada s'endada

Miquel Rayó

Nana i el vern.

El camí del far.

L'habitant del no res.

El cementiri del capità Nemo

Maria Carme Roca

Foc al cor

Port Aventura té...àngel

Emili Teixidor

La volta al món de la formiga piga

Cor de roure

L'ocell de foc

Ramon Solsona

La llibreta de vacances

La línia blava

Sebastià Sorribes

El zoo d'en Pitus

Viatge al país dels Macets

Andreu Sotorra

La medalla

El cor de parallamps

Bessons galons i polissons

Marius Serra

Tres és massa

La vida normal

Verbàlia

Oriol –Vergés

Quin curs el meu tercer.

De mi que en fareu.

La ciutat sense muralles per a més petits

Anna Vila

Més o menys ben avinguts

Un pacte és un pacte

Qui fa ballar la geganta

Albert i els coloms missatgers (molt nou)

6-Déu n'hi do!

IT—Ja li deia, hi ha un bon seguiment...

7-Expliqui'ns alguna experiència interessant arran d'aquests llibres lligada a la campanya que coordina. Li han arribat testimonis de professors o d'alumnes?

IT—

8-Com a lectora quins li han robat especialment el cor?

IT—*Tornar a viure*. Parla d'experiències de metges i malalts que formen part d'una cadena de solidaritat. Barcelona, 1995 (Club Editor). Aquest llibre, tal com el seu títol indica, és un testimoni de la cadena que s'estableix entre metges i malalts i, més enllà, amb tothom que s'impliqui i/o que es vulgui acostar a les persones que viuen de prop el procés dels trasplantaments d'òrgans i tot l'entorn que l'acompanya.

Els fills diferents. Testimoni d'una mare. Barcelona, 1991 (Barcanova) Anna Vila, la mare de la Sandra, en endinsa en el dia dia de la convivència amb la Sandra, des dels primers segons de vida fins als 14 anys (primera infància i part de l'adolescència).

Els fills diferents es fan grans, El dia a dia amb una noia deficient. Barcelona, 2004 (Columna). La Sandra ja té 32 anys i la seva mare s'adona de com han anat millorant les coses per a les famílies amb nens deficients i ens relata les etapes de postadolescència, joventut i una part de la maduresa de la Sandra.

Tots tres penso que són interessants. El primer potser per l'àmbit dels valors i els altres dos penso que són molt indicats per a persones o professionals vinculats a l'àmbit de les deficiències, ja que no tan sols se'n treu una vivència personal, sinó també molts recursos en situacions similars.

Especialistes de la universitat.

Glòria Bordons

0-Nom i cognom de l'enquestat. Lloc de treball. Trajectòria professional.

Glòria Bordons és catedràtica d'escola universitària del departament de Filologia Catalana. Doctora en Filologia Catalana. Ha treballat àmpliament sobre l'obra Joan Brossa. Entre les publicacions brossianes destaquen *Introducció a la poesia de Joan Brossa* (1988), l'estudi introductori, selecció, taules i propostes didàctiques de *Joan Brossa. Poesia i prosa* (1995), l'antologia *Poemes escollits* (1995), la introducció i propostes de l'obra de teatre *Calç i rajoles* (1999), el guió del vídeo *Joan Brossa, prestidigitador de la paraula* (1991), la bibliografia completa de Joan Brossa i sobre Joan Brossa al catàleg *Joan Brossa o la paraula poètica* de la Fundació Miró de 2001, La seva tasca docent i investigadora s'ha centrat bàsicament en l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes, publicant material innovador tant en el terreny de l'aplicació de la lingüística textual a la didàctica del text escrit, com la sèrie de llibres *Trèvol* (1984 a 1990) o el més recent *TXT. La lingüística textual aplicada al comentari de text* (1998), com en el camp de la literatura comparada (*Literatura comparada (català i castellà)*). *Propostes de treball* amb Anna Díaz-Plaja, 1993, "*Fantasant amor*". *Antologia sobre literatura amorosa de tots els temps i literatures*, 1997. Ha treballat en la divulgació de la literatura com a *Literatura catalana contemporània*, manual de 1999

coordinat conjuntament amb Jaume Subirana. El darrer treball més novedós que ha realitzat amb el seu equip d'investigadores sobre poesia és un web de poesia catalana, castellana i universal que integra multitud de propostes didàctiques: <http://www.viulapoesia.com/>

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

GB—Durant la meua adolescència en vaig llegir poca, però traduïda: Dickens. *Petites dones* i me la vaig empassar en la versió de la Bruguera, la *Heidi* també. *La casa sota la sorra* de Joaquim Carbó va ser la primera novel·la juvenil a impactar-me. Per a les meves filles *El zoo d'en Pitus* de Sebastià Sorribes ha estat un clàssic. Aleshores el català es començava a ensenyar a les escoles. També van llegir llibres universals: *Pinotxo*, de Collodi, *Peter Pan* de Barrie, *L'illa del tresor* de R. L. Stevenson
Emili Teixidor. *No mengis llobarro fora de temporada* d'A.Martin i Jaume Ribera. *La guia fantàstica* de Pep Albanell. Quan vaig llegir *La Filomena* i *El tigre de Mary Plexiglas* de Miquel Obiols hi he tornat.
Així es la vida Carlota o *Dos cavalls* de Gemma Lienas van contribuir força a la seva formació, tot i que jo no compartia tant aquestes lectures.

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

GB—No sé si *el zoo d'en Pitus* de Sebastià Sorribes es manté. L'hauria de rellegir. N'hi ha alguns que sí: *La casa sota la sorra* de Joaquim Carbó, *L'ocell de foc* d'Emili Teixidor, *La guia fantàstica* de Pep Albanell crec que es mantindrà encara que canviïn els referents.

3-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

GB—És molt difícil de dir sense conèixer-los. Cal adoptar una recomanació individualitzada. El lector de *L'illa del tresor*, de *Harry Potter* o de *La casa sota la sorra* pot ser una mateixa persona o no. Els gustos i nivells de lectura són molt diferents. Fins i tot pot ser que algun d'aquests lectors sigui més lector d'una vena poètica més que no pas d'aventuresca o narrativa.

Crec que s'ha de donar a llegir allò que pot agradar, però també allò que es bo. Hi ha por i el docent pensa sovint que els joves no seran capaços de llegir bons llibres i sí que els poden llegir. Si el professor no dona aquests llibres no els donarà ningú. Se'ls han de donar històries que no siguin per a joves encara que no siguin tan mastegades perquè sinó no arribaran a ser ni lectors de *best-sellers*.

4-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

GB—*La japonesa* de Jordi Coca és un llibre que va donar de si en un grup de professors d'educació especial. Però tots eren capaços d'entendre el missatge del llibre i no sé si un jove l'entendria, caldria fer la prova.

A vegades tendim a donar-los lectures molt centrades en el seu problema, però si, al capdavant, la disminució és física i no psíquica pot ser que sigui lector de novel·les que parlin de realitats completament diferents a la seva. Jo com a lectora tendixo a accedir a realitats llunyanes a través de novel·les. No sempre encertarem si el recomanem novel·les sobre ells mateixos. Això no serà el més eficaç.

5-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

GB—Crec que *Pedra de tartera* de Maria Barbal. Algunes de Jesús Montcada, *El camí de Sirga* exigeix molta competència. Els contes d'aquest autor són curts i donen de si. Històries de la ruralia catalana hi poden connectar si vénen del món rural. En canvi els contes de Pàmies o de Monzó poden interessar a aquells que procedeixin del món urbà. Els contes de la carme Riera també poden tenir una bona recepció. No cal recomanar necessàriament novel·la, el conte va molt bé per la seva brevetat.

6-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

GB—Sí. Els llibres d'Oriol Vergès pel que fa a història de Catalunya o *L'ocell de foc* d'Emili Teixidor. Agustí Alcoberro també té algunes novel·les històriques que es poden utilitzar.

Fora de la literatura catalana, d'Umberto Eco, *El nom de la rosa*. Té ben bé quatre nivells de lectura. L'adolescent pot seguir bé el primer. És d'aquella mena de llibres que com més en saps més en pots gaudir.

Per a creences religioses, de F.Ullmann, *L'amic retrobat*. No té dificultat de lectura. *La història de l'Islam explicada a la meua filla*. Tahar ben Jalum. Traduït a 62 per *la noia de la sorra*. Algèria que viu a França. *El déu de les petites coses*. Una història assequible que ajuda a conèixer altres realitats.

Entre dos palaus d'ed.62 . Em va fer pensar molt sobre la situació de la dona l'Egipte de principis de segle XX

7-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitat artística?

GB— La poesia és la millor lectura per a qualsevol persona amb sensibilitat musical o plàstica. *El violí [d'Auschwitz](#)* de Maria Àngels Anglada és una novel·la vàlida i sensible.

La Jove de la perla per a la pintura. Sap transmetre a través del llenguatge el món d'un pintor com Werwer. Segur que n'hi ha més.

Poesia de Joan Brossa: *Festa (Poesia rasa)*, *Sonets a gofradita (Rua de llibres)*, *Flor de fletas (La Magrana)*.

Hi ha poesia infantil: Miquel Desclot, Lola Casa. Joana Raspall són gran autors. La poesia que pot agradar a un adolescent, en canvi, és la que es produeix per a adults. Entre les adolescents encara té èxit la poesia de Bécquer. La poesia és primordial per educar la sensibilitat

8- I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

GB—Ciència ficció. Asimov i la robòtica penso que encara és vigent. Ray Bradbury: *El so del tro*. Però el jove científic no necessàriament ha de ser lector d'aquest tema.

Teresa Duran

0-Nom i cognom de l'enquestat. Lloc de treball. Trajectòria professional.

Teresa Duran ha escrit més de 100 llibres per a infants i joves. A més d'escriptora és il·lustradora. Destaca tant en el camp de la creació com de la investigació, la crítica literària des de la revista *Faristol* o la docència a la universitat i difusió. Diplomada en Disseny Gràfic (1975), és llicenciada (1986) i doctora (2001) en Pedagogia. És, sense cap mena de dubte, una de les millors escriptores de contes per a infants inspirat en la rondalla tradicional, que coneix molt bé. Li agrada recordar les més de 30 exposicions literàries de les quals ha estat comissària: *Benvolgut personatge*, *Vikings*, *Testimonios* (sobre els llibres que van permetre el descobriment d'Àmerica, Biblioteca Nacional). Li agrada cuinar i li agrada llegir.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

TD-De les darreres lectures *Terra molsa* d'Antoni Garcia Llorca, *Els llops de la lluna roja* de Josep-Francesc Delgado... De fa més temps *La casa sota la sorra* de Joaquim Carbó. Tot i que la millor obra d'ell és *L'home que es va aturar davant de casa*. *El palau de vidre* de Gabriel Jané Manila *L'home dels gats* de Josep Vallverdú. *Oriol* de Núria Albó. *Pedra de tartera*, de Maria Barbal. *Ulls de gat mesquer* de Joan Barceló, un gran oblidat, és un Ítalo Calvino escrit amb un lèxic espectacular. *Bandada de morts* de Josep Albanell...

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

TD-*El zoo d'en Pitus* de Sebastià Sorribes serà clàssic i popular.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

TD-*El camí del far, Els silencis del capità Nemo*, el Rayó més recent. L'Albanell més íntim. El Carbó més sincer. En Jané dels anys 90. La Barbal...

Antoni Garcia Llorca serà clàssic, però no popular com *Els silencis de Derris* de Bartomeu Cruells (obra publicada per editorial Cruïlla) és una novel·la de muntanya estructurada com un conjunt de capses xineses. *Escales d'una fuga* de Mariano Casas (publicada per editorial la Galera. *Sempre em dic Paco* de l'Enric Larreula. *Ulldevellut* d'Hermínia Mas pot ser-ho, com *La mala bèstia* d'Antonio Garcia Llorca. Parlo en un sentit tradicional. El concepte de clàssic com a canònic està mutant. No sembla que la societat estigui abocada al cànon sinó al papanatisme de la constant renovació. Estem parlant com a gent de 50 anys, però no com a gent que en té 13 en una llengua minoritzada i en una literatura – la juvenil - que, a més, ofèn els defensors del cànon. Els mass media fan que els Beatles o en Polzet siguin clàssics quan eren populars, però Stravinsky també ho era i els mass media fan que no es percebi així. Els clàssics no seran els més bons, seran els més populars, com la Coca-cola. El marketing pot fer un clàssic quan vulgui.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

TD-*Les bruixes* de Dalh. *L'illa del tresor*, *Peter Pan*, alguna obra de Jane Eyre. Si està molt desmotivats agafaria àlbums: *Jesús Betz*, o de François Place *Els últims gegants*, *El petit príncep*... Hi ha una obra que encara no ha estat traduïda i que també recomanaria: de Jose Mauro de Vasconcelos *O meu pe de laranja lima*, a França és un clàssic, tracta de l'amistat entre un home ric i un indi de l'Amazones. Aquí no s'ha traduït mai.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

TD-*Jim botó i el maquinista* d'Ende, *Les cròniques de Nàrnia*, *El siurell del vent* de William Nicolson, (publicat per ed. B). També faria servir còmic:d'Hugo Pratt *El corto Maltès*. I de manga *Maus* d'Art Spiegelan. De Will Eisner, *Contracte amb Déu*, no s'ha traduït mai al català. De Jiro Taniguchi, *Barri llunyà*, (Norma còmics l'ha traduït al castellà). *Però jo sóc un ós* de Frank Tashlin, (publicada per grup promotor). *Jette i els llibreters*, de Peter Harling per a qui vulgui llegir coses reals. *Harry Potter*. *Coraline* de Neil Gaiman, fa molta por, per a un primer contacte amb la novel·la de terror. *O el turó dels trolls* de Katherine Langrish. *Xola i els lleons* del Bernardo Atxaga. De Mark Twain [*Les aventures de Huckleberry Finn*](#). De Peter Bichsel *Amèrica no existeix*.

Alguna cosa de Mario Benedetti, per exemple *La noche de los feos* dins dels contes. Algun conte de Pere Calders. Els contes d'Augusto Monterroso. I de poesia Josep Ma. Sala Valldaura, *Disfresses*.

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

TD-De Davide Cali i Serge Block *Jo espero*. Per riure: *La meva família i altres animals* de Gerald Durrell. I de Gosciny *Les aventures del petit Nicolàs*.

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

TD-Per entendre França o Gran Bretanya els faria llegir autors com Simenon o Agatha Christie, que els tenim traduïts al català.

Si ja han adquirit competència lingüística: *Els arbres passaven ran de finestra* d'Enric Larreula o *El palau de vidre* d'en Gabriel Jané Manila. Si ja són molt competents, per entendre el cristianisme l'*Elogi de la follia* d'Erasme. L'adaptació *Gargantua i Pantagruel* publicada per edicions Proa i il·lustrada per la Montse.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

TD-I tant que s'hi poden impartir! Faria servir *El petit príncep*, *Vent de l'est vent de l'oest* de Pearl S Bach, *La crida del bosc* de Jack London, *L'ull del Tao* de Lawrence Durrell. Per a filosofia, de Michele Lemieux *Nit de tempesta*, publicada per editorial Lòguez o *Calaveres atònites* o *El cafè de la granota* de Jesús Moncada per a la història. També *Pedra de tartera* de Maria Barbal o *Història de dues ciutats* de Charles Dickens, publicada per editorial Proa. I per a la geografia *La volta al món en 80 dies* de Jules Verne.

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

TD-Àlbums. De Jercy Andreievski *Helo aquí que viene por los caminos saltando por las montañas*, sobre Picasso. *El petit llibre de la cerimònia del te*. *El missatge del cabdill seatle*. De Tabucchi *Somnis de somnis*, *Els tres últims dies* de Fernando Pessoa, publicada per ed. 62

10-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

TD-Per a matemàtiques *La recta i el punt* de Norton Juster, publicada per FCE. Els *últims gegants* també sobre ciència. *Els somnis d'Einstein* d'Alan Lightman, publicat per editorial Columna. La sèrie de Sherlock Holmes, per les seves dots de deducció. De Pep Coll *El segle de la llum* publicada per editorial Empúries. De Daniel Nesquens *Hasta casi cien bichos*, publicada per Anaya. *El dimoni dels nombres*, publicada per

editorial Barcanova o *Quan el món encara era molt jove* de la mateixa editorial

11-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

TD-Esport

El corredor de fondo d'Alan Silito

Medi ambient i ecologia.

Els ocells de Miquel Rayó, *Ulldevellut*, *El lleó* de Joseph Keissel

Marginació social, xovinisme, racisme.

El palau de vidre.

Literatura de viatges, diversitat cultural.

Els narradors de la nit.

En Yu i en Kei tornen al Japó de Kotazaba i *Els viatges de Kip Parvati*, publicades per la Galera. I també *Mowli* de Kipling

Maltracte psicològic

Pascual Alapont, *L'infern de Marta*, ed.Bromera

La Jette i els llibreters. De Joyce Carol Oates, *Ulls verds*. I també *Jane Eyre*

12-Hi ha alguns llibres que recomanaria especialment perquè li han comunicat valors de manera intensa, emotiva o convincent?

TD *Plora pàtria estima* d'Alan Paton sobre l'apartheid

13-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

TD *Bestiari* de Pere Quart i les *Corrandes d'amor i d'exili*, *Estimada Marta* de Miquel Martí i Pol, *Poemes a Nai* de Miquel Àngel Riera...

14-I de narrativa i teatre?

TD Recomanaria Josep Ma. de Sagarra. *L'auca del senyor Esteve* de Santiago Rusiñol, *L'escanyapobres* de Narcís Oller. *Tradicions* d'Apel·les Mestres, *Rondallari* de Verdaguer. L'adaptació de Joan Sales del *Tirant lo Blanch*. Algun article d'en Pla. *La meva Cristina i altres contes* i *La plaça del diamant* de Mercè Rodoreda. Les *cròniques* de Gaziel. *Rondalles* d'en Jordi des Racó. *Memòries* d'Alcover, *Minyonia d'un infant orat* de Llorenç Riber. I de Jesús Moncada *Estremida memòria*.

Mercè Escardó

Mercè Escardó i Bas és bibliotecària i directora de la Biblioteca Infantil i Juvenil Can Butjosa de 1982 fins l'actualitat. També és escriptora de literatura infantil, premi crítica Serra d'Or 1992. A la biblioteca explica contes i a la universitat imparteix cursos sobre biblioteca i LIJ

L'espai de treball de Mercè Escardó a can Butjosa

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

ME-Quan era petita no llegia en català, tant a l'escola com la del batxillerat el meu ensenyament va ser en castellà i per tant els llibres d'escola eren en aquesta llengua.

Em vaig fer un tip de llegir contes: m'agradava molt Andersen, jo anava a l'escola Andersen i me'l van fer llegir als set anys, era el meu llibre de lectura. A casa llegia les col·leccions de "cuentos del mundo" de l'editorial Molino . La meua mare me'n va ensenyar a llegir amb els seu llibre d'escola, Lectures d'infants allà hi havien escrits i poemes de Carner, Maragall, Sagarra, Verdaguer i la col·lecció de rondalles populars recollides per Valeri Serra, dibuixades per Lola Anglada, Opisso, Longoria etc. editades per l' Editorial Poliglota abans de la guerra. Encara que recordo també haver llegit contes de Lola Anglada i Mercè Llimona.

Després van arribar les novel·les de Fleuriot, Leuwe, Spiry publicades per l'editorial Molino.

La primera lectura d'autor català la vaig fer als setze anys: *Cendra per a Martina* de Manuel de Pedrolo que em va impressionar molt. *La lluna i les fogueres* de l'escriptor italià Cesare Pavese va ser una de les lectures en llengua catalana de l'època adolescent i també *El cor no és un caçador solitari* de Carson MacCullers. La meua mare em va passar *La plaça del diamant* de Mercè Rodoreda i també em va impressionar molt. Des de llavors el llegir les novel·les en català va esdevenir un hàbit quotidià.

Quan vaig començar a treballar a la biblioteca vaig llegir molts més autors que conformen encara ara la meua biblioteca personal de literatura juvenil.

Novel·les de Pau-Joan Hernández com: *Porta falsa, Tot et serà pres*. Miquel Rayó: *El raïm del sol i de la lluna i El camí del far*. De Mercè Canela, *Asperú, el joglar embuixat*. D'Eusèbia Rayó, *La veu del passat i L'exèrcit dels innocents*. Eusèbia Rayó estava abordant la croada dels infants al mateix temps que una autora anglesa. Tea Beckman.

Però crec que no hi ha edats lectores, sinó competències lectores. La majoria de les biblioteques públiques cataloguen la literatura per edats i és una errada. S'ha de fer una gradació. Per exemple: necessita lletra grossa són els avis necessiten perquè tenen vista gastada i en canvi només es fa servir als llibres per a nens. Crec més en un altre tipus de classificacions. Aquí a la biblioteca de can Butjosa tenim set classificacions diferents per a la literatura infantil..

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

ME-Un clàssic no ho és per l'estil o el contingut, sinó perquè connecta amb algun moment vital del lector. A vegades hi ha llibres que no estan gaire ben escrits, però com que connecten amb la vida i amb la persona, ancoren directament amb l'interior de la persona. Ens parlen dels gran valors de la vida. Aquests no passaran mai de moda, arrelaran en qualsevol època perquè ancoren directament en el que ens és vital, les grans passions i reptes de viure.

Llegir ajuda a ser persona, a construir-te com a persona. Això és el que caracteritza un gran llibre. P.e. L'Astrid Lingren té un llibre que parla sobre el suïcidi, l'amistat, la germanor *Els germans cor de Lleó*.que no és gaire conegut però cap jove que se'l hagi llegit l'ha deixat insensible. També en aquesta categoria posaria *La princesa y los trasgos*, *El Jardín secreto* o *Peter Pan* sé que perduraran per aquest motiu.

Astrid Lingren parla també d'un altre imprescindible, *Princesita*, de F.H. Burnett; hi emergeix la força creativa que té un nen per superar les adversitats, Astrid Lindgren en la seva biografia el cita coma lectura important per créixer. *Las telerañas de Carlota* va en la mateixa línia. O *Jim Botó i Lluc el Maquinista*, *Tistú el dels polzes verds* són llibres de desenvolupament que poden considerar-se clàssics

M'agradaria que esdevinguessin clàssics alguns llibres d'autors catalans que he llegit, *Mònica la de COU* d'Oriol Vergés crec que compleix una funció, ve d'aquella mena de literatura que parla del jove que se'n va, *Ilse se ha ido*. *La dama de les boires* de Gabriel Jané Manila, però n'hi ha més. Jordi Sierra i Fabra està fent bons llibres darrerament. Però no sé si ho arribaran a ser perquè actualment estem marginant autors que han obert camí i amb aquests pot passar el mateix.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

ME-M'agraden les primeres novel·les de molts autors com pe, *Ulls de Gat Mesquer* de Xesc Barceló i Garcia Llorca i p.e. la novel·la no gaire coneguda de Josep-Francesc Delgado: *L'Empaitagrills i la noia de la lluna*, Maite Carranza, *Ostres tu quin cacau*; *La meua germana Aixa*. Mary Torres, Estrella Ramón ....

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

ME-Primer l'hauria d'escoltar no hi ha un llibre que vagi bé a tothom, aniria provant passant d'un a l'altre fins a definir que pot connectar amb ell.

Entre tots dos fariem un itinerari personalitzat, de fet tots el tenim aquest itinerari, passem d'un llibre a l'altre i el fem sense adonar-nos que és el que ens endut d'una lectura que ens ajuda a triar a l'altre,

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

ME-Li donaria alguns llibres de la col·lecció Altea Benjamin,(avui malauradament descatalogats). Els anomeno carinyosament patates fregides, perquè passa com amb elles, en menges una i no pots parar de menjar-ne!!

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

ME-Els mateixos que els qui no en tenen.

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

ME-Els mateixos que els altres els que necessiten llegir llibres sobre ells són els altres.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

ME-Col·lecció de la partera. Per a temes de pensament Jostein Gaarder.

9-Destaqui uns aquells llibres que ha llegit durant la seva vida i que l'han interessat especialment perquè han sabut transmetre-li sentiments i valors.

ME-Stephan Zweig: *Carta a una desconeguda*

Rilke: *Cartes a un Jove Poeta*

Els llibres escrits per Roger Garaudy o Saint Exupéry:

10- Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

ME-*Circumstàncies* de Pere Quart

L'espai on Mercè Escardó explica els seus contes a la biblioteca de Can Butjosa de Parets del Vallès

Caterina Valriu

Caterina Valriu és professora de Literatura Infantil i d'Etnopoètica a la Universitat de les Illes Balears. Autora de llibres i articles d'assaig i de divulgació sobre LIJ i Literatura Popular Tradicional.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

CV—En podria citar moltíssimes, però potser em limitaré a tres.

Joanot de Rocacorba de Teresa Duran

Han cremat el mar de Gabriel Janer Manila

El cementiri del Capità Nemo de Miquel Rayó

Cada una d'elles destaca per sobre de l'obra dels seus autors, crec que hi han posat el millor d'ells mateixos. El tret que les uneix és que són obres que parlen de la vida i la mort, de la infantesa i de la vellesa, de sentiments i emocions fonament humanes. I ho fan amb mestratge, amb domini dels llenguatge i dels recursos estètics i són capaces d'emocionar i de marcar un solc profund en la memòria del lector.

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa

que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

CV—N'hi ha alguns que ja gairebé es poden considerar clàssics: *El zoo d'en Pitus*, *El mecanoscrit del segon origen*, *Rovelló*, *El rei Gaspar*, *Terramolsa*... Però fa mal dir com evolucionaran els gustos dels lectors en un segle que serà tan canviant.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

CV—Això de clàssics potencials no m'agrada gaire. Si la pregunta pretén esbrinar si crec que en els últims anys l'obra dels escriptors més joves supera en qualitat a la dels més veterans, la resposta és no. Encara que hi ha obres i escriptors bons.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

CV—Li recomanaria els llibres de Roald Dahl, els de C.Nostlinger, alguns clàssics i algunes rondalles populars ben adequades a aquesta edat tan difícil.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

CV—Els mateixos que a l'anterior, i potser alguns contes ben triats de Pere Calders.

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

CV—Depèn del jove i de la disminució.

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

CV—Crec que les rondalles populars, per la seva senzillesa, breuetat i gràcia poden ser un bon material per entrar amb olivetes i n'hi ha per totes les edats. Després, la tria entre la literatura d'autor s'ha de fer més personalitzada. Però els que agraden al nostres infants també poden agradar als que vénen de fora.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

CV—Cal no mesclar ous amb caragols ni fer de la lectura una didàctica camuflada. És cert que hi ha molts de llibres que poden donar peu a comentar o aprofundir en determinats temes socials, històrics, etc. Però s'ha de llegir pel plaer de la descoberta i si a través de la lectura obrim finestres al món, millor que millor. Em veig incapaç de donar cap títol davant una formulació tan extensa.

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

CV—Ni idea.

10-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

CV—Encara menys.

11-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

CV—Medi ambient i ecologia.: Qualsevol dels de Miquel Rayó

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...: Sobre tot això en Sierra i Fabra té un bon assortiment

Marginació social, xovinisme, racisme.: Sens dubte, diverses obres de Gabriel Janer Manila, però especialment *El Palau de Vidre*

Literatura de viatges, diversitat cultural: *Els últims gegants*, en la traducció de Teresa Duran

Mal tracte psicològic: *Pedra de Tartera*, de Maria Barbal, per la seva riquesa i alhora duresa

Altres

12-Hi ha alguns llibres que recomanaria especialment perquè li han comunicat valors de manera intensa, emotiva o convincent?

CV—Per exemple *El petit príncep*.

13-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

CV—El *Bestiari* de Pere Quart i el de Carner, i els llibres de M. DescLOT. Als més grans, alguns poemes de Papasseit, alguna cosa de Martí Pol i de V.A. Estellés.

14-I de narrativa i teatre?

CV—Per narrativa d'autor català i per a adolescents alguns llibres de Jaume Fuster poden ser adequats i també Pedroló i Rodoreda, i molts. De teatre no ho tinc gaire

clar, potser algunes obres de Benet i Jornet de finals dels setanta (Taller de Fantasia, El retaule del Flautista), l'adaptació per a teatre dels contes de Calders (Antaviana)...

Món de la pedagogia.

Professors i professores de secundària.

Quima Causa

Quima Causa és professora de Llengua i Literatura catalanes i coordinadora pedagògica de l'IES La Mallola d'Esplugues. També intervenen en les respostes Rosa Mateu, Miquel López i Lluïsa Esteve, del departament de català del mateix institut.

1 -De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

IESLM- *Mecanoscrit del segon origen*

3- Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

IESLM- *El petit vampir, i altres sobre el Petit vampir*

Com un miratge

Tot et serà pres

Matilda

Un Haikú per a l'Àlicia

Els homes de les cadires

Les llàgrimes de Shiva

Hem nedat a l'estany amb lluna plena

El diari del jove maniàtic

El diari de la jove maniàtica

L'Àlicia i la dona desapareguda, i altres llibres de la mateixa protagonista

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

IESLM- *El petit vampir*

Els homes de les cadires

L'Àlicia i la dona desapareguda

5- Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

IESLM- *El diari d'Anna Frank* (versió adaptada)

6-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

IESLM- Sí.

El món de Sofia
Silenci al cor
L'amic retrobat
Temps regirats
El diari d'Anna Frank

7-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

IESLM- *La noia de la perla*

8-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

IESLM- *Jo robot*
Les cròniques marcianes
1984
Trajecte final
Mecanoscrit del segon origen

9-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

IESLM- Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió... *Bitllet d'anada* *i* *tornada*

Marginació social, xovinisme, racisme. *L'amic retrobat*, *Amb ulls de Guatcharo*

Literatura de viatges, diversitat cultural.

La volta al món en vuitanta dies, *El haikú per a l'Alicia*

10-Hi ha alguns llibres que recomanaria especialment perquè li han comunicat valors de manera intensa, emotiva o convincent?

IESLM- *El cavaller de l'armadura rovellada*

11-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

IESLM- *El poema de la rosa als llavis i altres poemes de Salvat-Papasseit*
Algun poema de Martí i Pol

Cançons de la lluna al barret o altres poemes de la Maria Mercè Marçal

12-I de narrativa i teatre?

IESLM- *Narrativa: La plaça del Diamant, Aloma*

Teatre: Aigües encantades, Terra Baixa

Montserrat Cerdà

0-Nom i cognom de l'enquestat. Lloc de treball. Trajectòria professional.

Montserrat Cerdà i Morera és actualment la coordinadora territorial de Llengua, Interculturalitat i Cohesió Social als Serveis Territorials de Barcelona-Comarques.

Mestra i Llicenciada en Filologia Catalana, s'ha especialitzat en assessoraments de didàctica de la llengua i de la literatura a l'ESO, especialment pel que fa a l'orientació de la comprensió i de la dinamització lectora a partir d'eixos temàtics com: la ciència-ficció, la fantasia i el terror.

Publicacions:

Coautora amb l'Antoni Munné-Jordà i amb la Marta Puig de: *La biblioteca de les galàxies*. Antologia temàtica de textos de ciència-ficció. Barcelona: La Magrana, 1999. (L'Esparver llegir, 101).

Dossier didàctics publicats pel SEDEC:

- *Aproximació a la ciència-ficció* (J. Carbó, D. Cirici, N. Pradas), curs 1997-1998
- *La ficció narrativa: Pep Albanell*, curs 1999-2000.
- *La por* (E. A. Poe, El gat negre, J. F. Pérez, El Quart Vent), curs 2000-2001.
- *L'aventura entre el somni i la realitat* (X. Vernetta, J. F. Delgado, L. Karrouch), curs 2003-2004

Col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes:

- *En Patufet a la secundària*, 2004-2005

Itineraris de lectura, Institució de les Lletres Catalanes. Dossiers realitzats: J. M. Benet i Jornet, J. Cabré, J. Carbó, E. Teixidor, J. Coca, M. Descot, J. Cela, C. Torner, A. Sotorra, A. Martín, A. Lloret, R. Alcàntara, O. Vergés i P. Albanell. Cursos 1997-1998 i 1998-1999. *Laila Karrouch* (2005-2006)

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal.

Expliqui'ns perquè.

Si la referència és personal, sens dubte que el record em porta a la meua pròpia experiència com a lectora primerenca. I, per a la generació dels que estem actualment a la quarantena, vol dir parlar de les lectures que des de l'escola, a finals dels anys seixanta, s'anaven introduint a les recuperades biblioteques d'aula.

A més, sóc conscient que represento una part reduïda d'aquella generació: els que vàrem poder gaudir d'un tipus d'escola determinat, de les escoles catalanes que a finals dels seixanta recuperaven les primeres classes en català fora d'horari i que afavorien les lectures en català.

En aquella època, La Galera era gairebé l'única editorial catalana especialitzada en llibres per a infants i joves. L'encert de la col·lecció Els Grumets de la Galera va fer possible la lectura a les escoles de títols simpàtics i divertits que introduïen la lectura en català. Com a les meves primeres lectures destacaria:

- *Les aventures d'en Massagran*, de Josep M. Folch i Torres
- *El zoo d'en Pitús*, de Sebastià Sorribas

Ja de més gran, amb l'inici de l'adolescència:

- *El mecanoscrit del segon origen*, de Manuel de Pedrolo
- *El retaule del flautista*, de Jordi Teixidor

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

El mecanoscrit del segon origen no ha trobat encara un competidor que agradi i provoqui col·loquis tan fervents com els que s'originen amb l'aventura sempre actual d'aquesta història d'en Pedrolo. I també *Trajecte final*.

Com a clàssics, al meu entendre, sempre quedaran els llibres de referència d'autors com: en Sebastià Sorribes (*El zoo d'en Pitús*, o el *Viatge al país dels lacets*), l'Emili Teixidor (*L'ocell de foc*, *Cor de Roure*, *L'amiga més amiga de la formiga Piga* ...), en Joaquim Carbó (*En Felip Marlot*, *La casa sota la sorra* ...), d'en Pere Calders (*Raspall*), i en Josep Vallverdú (*Rovelló*).

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ

catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

Però també la producció d'autors al llarg dels anys 80 i 90 es poden incorporar, pel seu èxit entre el públic més jove, com a clàssics:

Andreu Sotorra (*La medalla*, *El club dels caps rapats*),

Josep Francesc Delgado (*Si puges al Sagarmatha quan fumeja neu i vent*, *Nima, el xerpa*),

Andreu Martín i en Jaume Ribera (*No demanis llobarro fora de temporada*, *Tots els*

detectius es diuen Flanagan ...)

Josep Ma. Benet i Jornet (*Supertot, El Somni de Bagdad, Una vella coneguda olor*)

J. Sierra i Fabra (*Un llibre monstruos, La generació rock ...*)

Xavier Vernetta (*Ai, que caic!, Roberluxina i la reunió de les bruixes*).

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

Primer varem parlar de la competència-rivalitat de la televisió en relació al ritme pausat de la lectura, però actualment no hauríem de considerar només que alguns adolescents estiguin desmotivats per llegir, sinó que, les seves necessitats afectives d'escotar una història (i crec absolutament, que la necessitat hi és) queden cobertes pel ritme trepidant dels videojocs, ja sigui a través de l'ordinador, les Game-Boys o les Consoles.

Quan, en algun moment, normalment afavorit per les exigències escolars, aquests adolescents descobreixen la fascinació de la lectura, els seus gustos tampoc ens sorprendran:

- *El mecanoscrit de segon origen,*
- Qualsevol llibre de la sèrie de *Les cases ...* d'en Joaquim Carbó, que a més té l'avantatge de les edicions com a àlbum de còmic.

I també val la pena tenir en compte les bones traduccions que disposem:

La Matilda de Roald Dahl, *La història interminable* de Michael Ende, el *Hòbbit* de Tolkien o *El gat negre* d'E. A. Poe.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

Els gèneres d'aventures, de por i de ciència-ficció són èxits assegurats pel que fa a l'interès que desperten aquests tipus d'històries en els adolescents. Hi ha algunes novel·les, que tot i que no han tingut l'èxit comercial de les anteriorment citades, estan molt ben escrites i el seu llenguatge planer pot ser utilitzat com a introducció a la lectura a aquest tipus d'adolescent que presenta dificultats de comprensió:

El Quart Vent, de J. F. Pérez

Lior, de Núria Pradas

L'esquelet de la balena, de David Cirici

De Nador a Vic, de Laila Karrouch

El Somni de Tànger de Xavier Vernetta

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

Tinc amb molta estima dos llibres que parlen del respecte a la diferència i que fan de molt bon llegir entre els nens i les nenes de primària:

La gorra, de Joaquim Carbó

Un cabell blanc en un cap pelut, de Jordi Sierra i Fabra

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

Amb nivells de lectura diferents i amb tractament divers de la fascinació que ens desperten, les històries que ens parlen de mons i de cultures allunyades. Les tres novel·les que més m'agraden són:

De Nador a Vic, de Laila Karrouch

El Somni de Tànger, de Xavier Vernetta

El concertista d'ocells, de Josep Francesc Delgado

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

Sense caure en el llibre excusa, per descomptat que la lectura de novel·les amb un important context històric poden ajudar a entendre una manera de viure d'una època determinada:

L'ocell de foc o *el Cor de roure* de l'Emili Teixidor en serien un bon exemple.

10-I a un lector amb preferències científiques (matemàtica, física, química, astronomia...) i tecnològiques?

La ciència-ficció, en el seu vessant més tecnològic, ens pot donar moltes pistes d'obres d'interès com per exemple els clàssics: Frankenstein, de Mary W. Shelley, home invisible, d' H. G. Wells

I obres d'autors actuals com *Generació Z* de David Duran.

12- Destaquí uns aquells llibres que ha llegit durant la seva vida i que l'han interessat especialment perquè han sabut transmetre-li sentiments i valors.

Des de l'apassionament de la novel·la modernista com per exemple *Els sots feréstecs* de Raimon Casellas, passant per l'intimisme de la poesia de J. V. Foix, la reflexió sobre la naturalesa humana a la novel·la de C. A. Jordana *El món de Joan Ferrer*, fins arribar als tres autors actuals que marquen les meves lectures d'adult:

Sergi Pàmies, *L'últim llibre de Sergi Pàmies*

Ferran Torrent, *Un negre amb un saxo*

Tota la narrativa de Quim Monzó: des de l'*Olivetti*, *Moulinex*, *Chaffoteaux et Maury*, *El perquè de tot plegat*, fins a les seves darreres publicacions.

13- Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

Que comenin a llegir qualsevol dels poemes de Miquel DescLOT i de Miquel Martí i Pol.

De llibres, en podríem recomanar molts:

Més música, mestre de Miquel DescLOT

Per molts anys, recull de poemes de Miquel Martí i Pol (Ed. Barcanova)

Antologia d'aniversari de M. Martí i Pol, a cura d'Àlex Broch

14-I de narrativa i teatre?

Em decanto per als valors clàssics i segurs.

Pel que fa a la novel·la: *El mecanoscrit del segon origen* de Pedroló

De teatre: *Una vella i coneguda olor*, de Benet i Jornet

El retaule del flautista, de Jordi Teixidor

Joan Cornudella

Joan Cornudella Olivart. IES Lo Pla d'Urgell de Bellpuig (L'Urgell). Professor de llengua i literatura (Lleida, Montblanc, Mollerussa i Bellpuig). Director de Teatre. Investigador de literatura ponentina.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal.

- a) *Si puges al Sagarmatha* de Josep-Francesc Delgado
- b) *El mecanoscrit del segon origen* de Manuel de Pedrolo
- c) *Raquel* d'Isabel Clara-Simó
- d) *No demanis llobarro fora de temporada* d'Andreu Martín i Jaume Ribera
- e) *El secret de la moixernera* de Pep Coll

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

L'ocell de foc d'Emili Teixidor
Els llops de la lluna roja de Josep-Francesc Delgado
Què farem, què direm? de Pep Coll
El mecanoscrit del segon origen de Manuel de Pedrolo
Júlia d'Isabel-Clara Simó
Trampa sota les aigües de Josep Vallverdú
La casa sota la sorra de Joaquim Carbó
Les claus de vidre de Jaume Fuster

3-Creu que aquests darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

JC—És possible. Feia anys que no s'apostava tant per la literatura juvenil. Ara es comença a creure en el jovent com a lector potencial del país. També és cert que l'escola, les biblioteques i l'Institut han ajudat a consolidar un públic jove que llegeix per plaer o per obligació. Però llegeix, ni que sigui a estones.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

JC—La sèrie d'històries que porten el segell *Tria la teva aventura. La guerra dels xiclets* de Jordi Folck

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

JC—La sèrie d'aventures de Flanagan d'Andreu Martín i Jaume Ribera
 Històries d'aventures i de fantasia o de fets reals viscuts per adolescents.

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

JC—
Tot et serà pres de Pau Joan Hernández
La imbècil de Mercè Company
El meu nom és Olga de Josep Maria Espinàs

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

JC—

Els genets de la tarda de Josep Vallverdú

Pis d'estudiants de Rafael Vallbona

El temps de l'oblit de Jordi Sierra Fabra

Els arbres passaven ran de finestra d'Enric Larreula

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

JC—Sí. Hauria de ser un complement obligatori per reflexionar en veu alta sobre el que han escrit els escriptors. Els alumnes n'aprendrien més.

Uns papers en una capsa de Carme Miquel

L'ull de la mòmia de Jesús Cortés

Nirvana de Pere Formiguera

La deessa de les Neus d'Anna Muntaner

El soldat plantat d'Emili Teixidor

La meva Eurídice de David Nel·lo

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitat artística?

JC—

Grafitis de Joan Pla

Triangles mortals o la sala dels difunts d'Olga Xirinacs

Una setmana més, sisplau! De Josep F. Pérez

Les portes del temps de Mercè Canela

El concertista d'ocells de Josep-Francesc Delgado

10-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

JC—

Escrit a l'ordinador de Francesc Sales

L'altra cara del mirall de Montserrat Galícia

Futurs imperfectes. Antologia de contes de ciència-ficció (diversos autors)

11-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

Esport:

Els gegants adormits de Jaume Cela i Jordi Magallon

Medi ambient i ecologia:

El pacte de Formentera d'Ignasi Riera

Anàdia, la ciutat submergida de Josep Franco

El meu cor es diu Àfrica de Víctor Mora

Estiu a Menorca de Rafael Vallbona

Ulldevellut d'Hermínia Mas i Josep-Francesc Delgado

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...

Camps de maduixes de Jordi Sierra Fabra

El primer tren d'Oriol Vergés

Que se'n vagin els estranys! de Dolors Garcia

A l'altra banda del mirall de Jordi Sierra Fabra

Així és la vida, Carlota de Gemma Lienas

Marginació social, xovinisme, racisme:

Cul de sac de Gemma Lienas

Frederic, Frederic, Frederic d'Emili Teixidor

Un cadàver a Charing Cross de Miquel Fañanàs

La cançó de la Paula de Josep F. Pérez

De mica en mica s'omple la pica de Jaume Fuster

Set dies de Jaume Copons

Literatura de viatges, diversitat cultural.

Llegendes del sol i de la lluna de Carles Cano

Les joies de la princesa berber de Montserrat Beltran

Les històries perdudes de Jordi Sierra Fabra

Mal tracte psicològic

El secret d'en Toni Trull d'Isabel-Clara Simó

Altres:

El diari vermell de la Carlota de Gemma Lienas

El silenci dels arbres d'Eduard Márquez

El cau dels mil dimonis d'Andreu Martín

12-Hi ha alguns llibres que recomanaria especialment perquè li han comunicat valors de manera intensa, emotiva o convincent?

JC—Prefereixo no haver-ne de seleccionar cap.

13-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia?

JC—Més que llibres potser em decantaria per èpoques poètiques de diversos escriptors catalans. Hi posaria poemes escollits de Joan Salvat-Papasseit, Miquel Martí i Pol, Joan Vinyoli, Màrius Torres, Pere Quart, Tomàs Garcés, Vicent Andrés Estellés, Salvador Espriu, Jaume Agelet i Garriga, Joan Maragall, Joan Brossa, Enric Casassas, Maria Mercè Marçal, Josep Carner, *Lo Rector de Vallfogona*, cançons populars i lletres de cantautors (Lluís Llach, Joan M. Serrat, Maria del Mar Bonet, Els Pets, *Sopa de Cabra* o *Ja t'ho diré*, entre d'altres)

14-I de narrativa i teatre?

JC—Narrativa: Joanot Martorell, Mercèn Rodoreda, Francesc Trabal, Quim Monzó, Isabel Clara-Simó, Emili Teixidor, Jesús Moncada, Josep Pla, Manuel de Pedrolo, Josep M. de Sagarra, Ferran Torrent, Jaume Fuster, Pep Coll, Maria Barbal, Ignasi Riera, Pere Calders, Josep M. Espinàs, Joan Barril...

Teatre: Sergi Belbel, Josep M. Benet i Jornet, Carles Alberola, Pere Quart, Santiago Rusiñol, Paco Mir, Jordi Galceran...
(I quan calgui traduccions)

Marta Ibáñez

0-Nom i cognom de l'enquestat. Lloc de treball. Trajectòria professional.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

MI—Potser el *Mecanoscrit del segon origen* de Manuel de Pedrolo. És un llibre amb una construcció sòlida. Però no sé fins a quin punt aquest clàssic perviurà més enllà de la nostra generació. *Te deix amor, la mar com a penyora* en el seu moment tenia interès, però ara... *Pedra de tartera* va quallar molt quan va sortir, ara no ho sé.

Un temps del diable, anava molt bé amb nois i noies de 16-18 anys. Feia una bona elaboració del registre col·loquial, tractava el tema del noi que ha de triar entre dues noies per establir una relació. Aquest podria ser vigent.

Bitllet d'anada i tornada. Gemma Lienas recrea les situacions personals de manera que els nanos s'hi poden identificar.

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

MI—Hi ha autors que estan inflats, que són desiguals o molt simples i no són presentats així. Així que em costa parlar de clàssics, tot i que hi ha textos que enganxen els nanos: *Algú ha vist en Puck*, *Crispetes per a Norma Schweizter*, *Un estiu a Borneo*. Cadascun se situa en una classe de nens i agafa un subtema: el teatre de Shakespeare, la sida, la conservació de les espècies. Són llibres que funcionen, però no sé si perduraran com a clàssics. Anke de Bries agrada als 14-16 anys. O Pau-Joan Hernández... Gemma Lienas amb un tema d'ambientació juvenil i un segon subtema més fort. Però si féssim el que hauríem de fer *Un estiu a Borneo* es llegiria a cinquè de primària i no a primer d'ESO. *666 calaixos no és una novel·la*, és un conjunt de narracions... No tinc clar que puguin quedar tot i que són llibres útils. Crec que falten grans obres en el context de la literatura catalana.

3-I quan dona a llegir un llibre així els nois i noies el segueixen bé?

MI—No. S'han d'acompanyar. Si els deixes sols els costa molt, però això passa amb qualsevol lectura. La meva impressió és que aquests darrers anys surt molt cosa cosa que realment vulgui ser ambiciosa i interessant.

4-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

MI—Les noves generacions d'escriptors i escriptores presenten el mateix problema. Són novel·les de consum o de fulletó.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

MI—Els que ja he esmentat i *Cul de sac*, de Gemma Lienas. També *Quin dia tan bèstia* per als més petits. *També es pot morir a la primavera*, *Un estiu per morir*. Aquests darrers van bé per a les relacions personals-

A tercer d'ESO té èxit *El passat ha quedat enrere* d'Anke de Vries.

Durant força anys els professors ens queixàvem que els alumnes passaven massa hores a la tele. Encara sort. Qui veu la televisió contempla arguments explicats en dibuixos, però els nanos d'ara no estan acostumats ni a aquest fil argumental, perquè el que fan és jugar amb la play-station, que no els presenta ni fils narratius. Ara n'hi ha molts que no han vist *Les tres bessones* de Roser Capdevila. No haver vist *Les tres bessones* implica haver perdut els referents del conte universal o de saber qui era Van Gogh. Aquesta carència és greu, perquè la rondalla tradicional organitza les idees i el discurs.

6-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

MI—Començaria per còmics fàcils. *Tintin* no l'entenen ni a tercer d'ESO. Recomanaria *La casa sota la sorra* en versió còmic i després aniria a la versió en text normal. Algun *Massagran*....

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

MI—Hi ha una col·lecció nova de lectura fàcil d'editorial Castellnou. Triaria llibres de lectura fàcil.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

MI—Segur que sí. Situar coses en un mapa forma part de la geografia. Hi ha llibres que permeten aquest tipus de treball: *El regne de Kensuke* de Morpurgo.

El passat ha quedat enrere també és un llibre que permet un treball geogràfic. La trilogia sobre Artús de Kevin Crossley-Holland permet molt treball d'història medieval. *La pedra de llegenda* és el primer.

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitat artística?

MI— *El primer dia que vaig fer setze anys*. No n'he trobat d'autor català. Tampoc no n'he trobat de temes esportius. Tenim esportistes de primera línia, però ningú no n'ha fet bona literatura .

10-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

MI—Bruno Tognolini, *Lilim*. Aborda temes informàtics i els lliga molt bé amb temes bíblics.

11-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

MI—Medi ambient i ecologia.

Durrell. *La meua família i altres animals* (i els altres)

Gianni Padoan. *ONU assemblea extraordinària*

A. Baricco. *Next* (no és de ficció)

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...:

Gemma Lienas. *Bitllet d'anada i tornada*.

Marginació social, xovinisme, racisme.

Louis Sachar. *Clots*.

XXX. (no ho recordo!) *Jo també sóc catalana*.

Sue Townsend. *El diari secret d'Adrian Mole*

Olivier Leclivain. *Punys de ràbia*

Matthew Tree. *Aniversari* (no és de ficció)

Literatura de viatges, diversitat cultural.

Rafik Schamid *Una mà plena d'estels*.

llibres de muntanya: Annapurna, primer vuit mil, d'Herzog.

Els llibres sobre l'Everest, *Si puges al Sagarmatha, Nima el xerpa, Sota el signe de Durga*. Si es trobessin els llibres de Frisson-Roche dels Alps.

Lleó l'Africà o La roca de Tànios de Maalouf

Altres

Darrerament i per contrarestar l'onada "codi da Vinci", he trobat que els llibres de la Matilde Asensi són molt millors.

12- Destaquí uns aquells llibres que ha llegit durant la seva vida i que l'han interessat especialment perquè han sabut transmetre-li sentiments i valors.

MI—L. Durrell. *Quartet d'Alexandria*.

J. Irving. *Prínceps de Maine, reis de Nova Anglaterra*.

Friedrikson. *Les filles de Hanna*.

Stendhal. *El roig i el negre*

George Sand. *L'estany del diable*.

C. Dickens. *Una cançó nadalenca*.

L. Tolstoi. *Anna Karenina*.

Zola. *Germinal*

...

13- Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

MI—Miquel Martí i Pol

Joan Salvat-Papasseit

S.Espriu

Recull dels poetes principals, estant molt atent al moment de la persona, al seu estat anímic.

Allò que és primordial és captar què li anirà bé llegir a una persona segons el moment.

14-I de narrativa i teatre?

MI—Mercè Rodoreda: segons l'edat.

TEATRE: Clàssics: Terra *baixa*. *La filla del mar*...

Juanjo Gómez

Juanjo Gómez Píriz és mestre de primària, professor en Centre d'ensenyament secundari,. Actaulament treballa al Centre de Recursos Pedagògics d'Esplugues de Llobregat com a tècnic i Director, fa de coordinador territorial del Programa d'Informàtica Educativa al Baix Llobregat-Anoia.

Ha estat autor de diverses publicacions sobre l'ús de les TIC a l'ensenyament en general i a l'àrea de llengua en particular i també formador de cursos en Informàtica Educativa, de cursos de Postgrau sobre la incorporació de les eines informàtiques a l'àrea de

llengua. Ha coordinat diverses experiències d'incorporació de les TIC a l'àrea de llengua i com a eix transversal. Algunes d'elles, com "Lectures i converses al WWW" amb un quart premi internacional.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

JGP—El lladre d'ombres, d'en Jaume Cela

Els llops de la lluna roja, d'en Josep Francesc Delgado

He pogut conèixer dels mateixos autors, aspectes de les novel·les que m'han fet descobrir algunes de les raons vertaderes de la trama i de l'estil literari d'aquestes obres.

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

JGP—No he viscut aquests darrers anys la literatura juvenil catalana. Sóc un vell vingut en aquest país, però apuntaria als anteriors

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

JGP—Crec que l'obertura de la llibertat ha aportat una gran proliferació d'escriptors i escriptores de la LJ catalana. La manca d'obres, en aquest sector, ha provocat l'increment de la consciència i necessitat d'escriure per aquest sector. La major part d'escriptors sobre LJ Catalana estan relacionats amb el món de l'ensenyament i la cultura popular.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

JGP— Segons la meua filla: Llibres divertits o que tractin de temes propers a ell, que es diverteixi o s'hi vegi reflectit, ja que així la lectura no esdevé un acte pesat, feixuc, sinó amè. Per exemple, Ràbia de Jordi Serra i Fabra.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

JGP— Li recomanaria la lectura compartida, amb altres lectors/-es a partir de determinats fòrums o activitats d'Internet, per exemple. Amb l'objectiu de que pugui comunicar amb algú el que llegeix, el que entenc, i pugui entendre que llegir també és comunicar-se.

Per exemple La volta al món en 80 dies.

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

JGP—Jo recomanaria els mateixos llibres, que per a nens sense disminució.

7- Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

JGP— En realitat crec que les anomenades matèries són compartiments artificials que hem creat, sobre tot, als centres d'ensenyament i a les editorials.

A l'activitat telemàtica que hem desenvolupat al CRP d'Esplugues del Llobregat, La volta al món en 80 dies, es demostra com es pot treballar perfectament i de manera integrada les diferents matèries al voltant d'una novel·la.

8- Quines lectures de LJ recomanaria a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

JGP—Qualsevol recull de contes d'Isaac Assimov.

10-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

JGP—

Marginació social, xovinisme, racisme.

Una carta per a en Ney, El viatge de Saïd. El violí d'Auswitch.

Literatura de viatges, diversitat cultural.

La volta al món en 80 dies

Mal tracte psicològic

El Robinson del Metro

M. Marta Pérez

M. Marta Pérez Serrano és professora de llengua catalana a l'IES "Vall d'Arús" a Vallirana.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

...

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

MMPS—Les obres clàssiques són intemporals i la majoria de llibres escrits per autors catalans són per al consum immediat. Dintre d'uns anys els referents hauran canviat massa perquè els joves del futur els entenguin.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

MMPS—No. Ni tan sols concentrant les lectures en les que han obtingut algun premi no hi trobo clàssics potencials.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

MMPS—Sé que molts deixaran de llegir qualsevol tipus de llibre quan acabin l'escola i això no els farà pitjors persones, però mentre siguin a l'escola han d'admetre que és una obligació fer-ho. No crec que la raó de la desmotivació la pugui resoldre una lectura. La majoria dels meus alumnes són incapaços de comprendre el que llegeixen, perquè els exigeix un esforç de concentració que no volen o no poden fer. A més la literatura juvenil redunda a tractar els temes de l'escola: la pau, la igualtat entre éssers humans, la defensa del medi natural... I no són els temes del món real. Com a mínim del món que interessa als que tenen dificultats per llegir.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

MMPS—No és el què. És el com. Els alumnes han de llegir sota la supervisió del professor amb algun tipus de test que abraci no més de vint pàgines i que els permeti anar comprovant que entenen el que llegeixen.

6-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

He utilitzat *L'Ocell de Foc* d'Emili Teixidor i *L'Illa de les tres Taronges* per parlar de l'edat mitjana. Potser per a la geografia es podrien recuperar la sèrie dels prodigiosos viatges d'en Ferran Pinyol.

7-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

MMPS—Qualsevol recull de contes d'Isaac Asimov.

8-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

MMPS—Marginació social, xovinisme, racisme.

Una carta per a en Ney, El viatge de Saïd. El violí d'Auswitch.

Mal tracte psicològic

El Robinson del Metro

9-Hi ha alguns llibres que recomanaria especialment perquè li han comunicat valors de manera intensa, emotiva o convincent?

MMPS—Des que va aparèixer el meu llibre de LJ preferit és *Clots* de Louis Sachar. És excel·lent pel seu contingut i perquè és literatura, cosa que no sempre es compleix en la LJ.

10-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

MMPS—Llibres només *La Fàbrica* de Miquel Martí i Pol i els reculls de la Joana Raspall que són infantils, però molt agradables de llegir. I fins i tot de servir per inspirar a joves poetes.

De poemes alguna cosa de Maragall perquè és un poeta emocionant, alguns poemes de Brossa per la manera com juga per fer poesia i de Joan Margarit. Sempre poesies que ells sols, o gairebé sols, puguin entendre.

11-I de narrativa i teatre?

Caldria que algú s'ocupés d'actualitzar i adaptar per al públic escolar grans clàssic del teatre. A classe utilitzo adaptacions de *La Galera* (molt antigues) i col·leccions similars. No encenen la inspiració de ningú, però serveixen per fer teatre llegit a classe que és una activitat molt ben rebuda.

Helena Larreula

Helena Larreula i Senan. Mestra titulada des dels 18 anys, mestra per vocació des de sempre (ho hauríeu de preguntar a les nines i al meu germà ...)

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

HL- La meva infantesa viscuda en plena postguerra feu que no llegís gaire en català perquè la meva llengua estava prohibida. La meva família era treballadora i vivíem una situació molt difícil, però el meu pare tenia un gran afany lector i es venia el tabac que li tocava de racionament i amb aquells diners anàvem els matins del diumenge al Mercat de Sant Antoni. Compràvem de tot. Recordo haver llegit abans dels 10 anys a Jules Verne, Dickens, Shakespeare però també Alcott.

Les meves primeres lectures en català foren amb el Patufet i les Pàgines Viscudes i Les aventures d'en Massagran de Folch i Torres i amb poetes com Verdaguer, Maragall i Sgarra. Era molt petita i potser no ho entenia tot però el meu pare m'ajudava a buscar el sentit profund dels poetes. També vaig entrar molt a la literatura a través de la música i les lletres de les cançons de l'orfeó Català. Potser és una època on no existeix la Literatura infantil i juvenil com a tal i el que s'hauria pogut fer fou tallat per la guerra. De mica en mica comencen a entrar a casa els llibres de l'Editorial Selecta però amb autors clàssics.

Cal dir que vaig tenir la sort fins als 10 anys d'anar a una escola privada regentada per dues germanes expulsades de l'escola republicana i que conservaven els mètodes i

l'amor per la cultura i la catalanitat i feien el que podien en aquest sentit. Pitjor foren els anys d'Institut marcats per La formació del Espíritu Nacional i no gens fàcils els anys de l'Escola de Magisteri.

Per tant arribo a la Literatura Juvenil Catalana quan sóc jo qui la puc fer llegir als meus alumnes, tot i els problemes que tal fet em pot causar. Estic parlant d'uns 40 anys enrere i per tant passo a la segona pregunta

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

HL- És difícil fer la tria però no hi podran faltar El Zoo d'en Pitús, El viatge al país dels Lacet, de Sebastia Sorribes o La Casa sota la sorra de Joaquim Carbó, La Formiga Piga d'en Teixidor, Rovelló de Josep Vallverdú, L'ala de corb de l'Enric Larreula, Si puges al Sagarmatha... , Una troballa sorprenent de Jaume Cela, El barcelonauta de Pep Albanell, Pedra de tartera de Maria Barbal. I potser personatges com La bruixa avorrida o Les tres bessones perquè, deixant a part l'aspecte mediàtic que han rebut últimament són personatges adaptables a cada moment. Sé que en falten. Potser podríem, amb calma, triar els millors 100 títols de la literatura catalana.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

HL- Evidentment, però cal valorar que s'edita molt i els llibres passen massa despres. Hi ha moltes obres que no tenen temps de consolidar-se perquè desapareixen de les llibreries sense haver pogut crear un pòsit. A més la literatura infantil i juvenil és la gran oblidada de les pàgines literàries dels diaris i revistes. Potser ara amb el moviment que hi ha arreu respecte a la importància de les Biblioteques en general, es pugui aconseguir crear un fons suficientment interessant que a la llarga deixi emergir les obres valuoses. No citaré autors, encara no són clàssics. El temps ho dirà. Penso, però que aquells que escriuen molt sobre fets i/o situacions molt actuals no quedaran, encara que avui estiguin de moda, sinó hi ha un fons etern.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

HL- Depèn, no hi ha recepta màgica. Primer cal conèixer al lector i els seus interessos. Pots arribar-hi per l'esport, el misteri, la poesia, el teatre o els llibres de coneixements amb les meravelloses edicions actuals. Pots arribar-hi a través del cinema. El que cal és tenir molta paciència, mà esquerra, parlar amb ell i llegir amb ell. És pot començar per revistes, llibres de no massa qualitat i portar-lo de mica en mica als mateixos arguments proposats en la ploma de bons autors. Per posar un exemple podríem passar d'una novel·la rosa a la lectura de Romeu i Julieta, o d'un títol de la col·lecció Pesadillas o 13 de espanto compilació de Maria Malusardi a una conte d'Edgar Allan Poe

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

HL- Avui en dia han sortit aquestes col·leccions de Lectura fàcil que no estan gens malament. També hi ha, actualment, uns àlbums molt ben il·lustrats que poden ajudar.

Per exemple han editat l'àlbum de El diari d'Anna Frank que et dona la base per poder després afrontar la lectura del llibre complert. Altres àlbums com Princesas o Los niños de la mina de Fabian Gregoire..., ens poden portar a un aprofundiment en certs temes

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

HL- Dependrà del tipus i classe de disminució. Ens poden servir: La síndrome de Mozart de Gonzalo Moure. La biografia de Hellen Keller.

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

HL- Em dic Paco Enric Larreula, Els arbres passaven ran de finestra Enric Larreula, Una nova terra de Francisco Candel, El desert em parlava de Montserrat Beltran, Contes de tots els colors, La isla de las montañas azules de M.L.Alonso. De una a otra orilla d'Azouz Begag

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària.

Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

HL- I tant, penso que ens cal que literatura i coneixement estiguin molt units i que són moltíssims els llibres que ens poden servir per fer que els nostres infants i joves vulguin conèixer tot el que els envolta . La saviesa és una, nosaltres l'hem compartimentada. Ens cal que ciència i art tornin a anar junts. Per això podem entrar al coneixement a través de les 7 arts clàssiques, afegint el cinema i a través d'ell a totes les arts.

Et podria posar molts llibres. El que cal és que siguem capaços de buscar cada vegada el més adequat al tema i als nois i noies a qui va dirigit. Picant, picant te'n cito alguns que he anat llegint al llarg del temps:

Socials: Incas de Pierre Chavot, Tots els ports es diuen Helena de Joan Barril. les col·leccions Jo sóc de..., Jo vinc de..., els llibres de Jules Verne, La volta al món en 80 contes, L'arpa de les 1000 cordes d'Hermínia Mas, Els nostres contes favorits, A d'Àfrica de I Onyefulú, i alguna de les teves com , Si puges al Sagarmatha... o Nima el xerpa, La faula dels ocells grecs de Jordi Coca, Joanot de Rocacorba de Teresa Duran. Les aventures extraordinàries d'en Massagran de Josep Maria Folch i Torres, La Lola a Nova York d'Anne Gutman, Corre, noi, corre d'Uri Orlev
... Cal tenir en compte els llibres que ajuden a entendre el desgraciat conflicte de la nostra guerra civil com són per exemple Silenci al cor de Jaume Cela o L'avi Robert de Mercè Anguera

Història de les creences religioses: Tots els llibres de les diferents mitologies, les clàssiques gregues (Odissea, Ilíada), La Bíblia, L'Islam explicat als nostres fills de Tahar Ben Jelloun, Déu explicat als meus néts de Jacques Duquesne...

Filosofia: El joc de pensar de Tobies Grimaltos,, Lisa de Matthew Lipman, Bon dia, món de Beatrice Hollyier, La noia de les taronges de Joestin Gaarder...

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

HL- Hi ha uns meravellosos llibres d'art, alguns per a la simple contemplació, altres per ajudar a entendre l'obra. Penso que en aquest aspecte cal aconseguir que el noi o noia ho vegi en situ: exposicions, anades a museus, concerts, òperes...

10-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

HL- Llibres de Jules Verne. No podem oblidar les biografies d'aquelles persones que han destacat en alguna disciplina

11-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

HL-Esport: El jugador de frontó de Aro Sainz de la Maza

Medi ambient i ecologia.:

Els que tu has escrit

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...

Ens poden servir els llibres de Janine Amos

Marginació social, xovinisme, racisme.

La banda de la placeta d'Anna Tortajada

Literatura de viatges, diversitat cultural.

Alguns ja els he citat en l'apartat de socials.

12-Hi ha alguns llibres que recomanaria especialment perquè li han comunicat valors de manera intensa, emotiva o convincent?

HL- Tot et serà pres de Pau Joan Hernández que parla de l'eutanàsia, el dret a morir dignament, el desig de viure, la força de l'amistat, l'amor entre un noi i una noia i l'acceptació de la mort.

13-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

HL- Tenim uns grans poetes, per desgràcia molt poc coneguts i valorats entre el nostre jovent. Ens hi cal entrar sense grans pretensions, a poc a poc. Des de Sagarra a Maragall, Martí Pol o Espriu, d'Estellés a Ausiàs Marc, de Pere IV a Alcover o Verdaguer. S'hi pot entrar mitjançant la cançó. Durant una època ho vaig fer amb els meus alumnes de llengua catalana: Cada classe escoltàvem una cançó de Raimon,

Llac, Bonet i altres o llegia una poesia curta d'autors diferents. Va ser una experiència molt interessant i amb bons resultats

14-I de narrativa i teatre?

HL- El teatre cal veure'l. A partir d'una obra adequada a l'edat i al moment després aprofundir. Jo, Shakespeare, Segarra i Maragall. Ibsen, Brecht...

Els nostres joves han d'entrar també a la tria d'obres que s'han escrit per a adults però que poden, dins d'una tria, llegir-ne algunes obres com podria ser: Pere Calders

Ens hem centrat molt en autors nostres però i les altres cultures? Sempre hi ha un llibre per a cada ocasió, per a cada moment, per a cada circumstància, per a cada persona. Cal saber buscar, llegir molt, tot i de tot. Un bon mestre, és aquell que sabrà donar la mà a cada infant o jove per ajudar-lo a crear el seu itinerari lector obrint-li la porta de la saviesa.

Manel Ramon

1- Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

***MR**—N'hi ha algunes d'en Josep F. Delgado que m'han captivat força per diversos motius. Per exemple, Si puges al Sagarmatha o Nima el xerpa, són obres que la temàtica alpinística coincideix amb la meua afició preferida. En canvi, Els llops de la lluna roja, és l'obra que amb els meus estudiants més ens ha sorprès i més joc ens ha donat enguany.*

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

***MR**—Els llops de la lluna roja, tracta molt subtilment temes de la guerra civil espanyola mentre es va desenvolupant altres accions personals dels protagonistes que arrodoneixen l'obra.*

El violí d'Auschwitz de M. Àngels Anglada, també pot desenvolupar un rol rellevant i més des de que la Universitat de Girona ha impulsat una càtedra amb el nom de l'autora.

Bitllet d'anada i tornada, de Gemma Lienas per la seva temàtica amb els adolescents contemporanis també pot traspasar fronteres temporals.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

MR—No ho sé, però que comenci a haver-hi una major difusió del que es fa és bo tant pel país com pels propis escriptors i escriptores. No és més que un símptoma de normalitat en la nostra particular anormalitat.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

MR—Depenen del que s'hagi de fer amb la lectura, sempre que he fet llegir Mar i cel d'Àngel Guimerà m'ha donat prou marge de moviment per poder fer activitats didàctiques adaptades a molts interessos i capacitats diverses.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

MR—Els còmics poden ser un primer pas, una altra situació és captar interessos personals i cercar complicitats temàtiques. I si aconseguim intercanviar parers i activitats i accions amb d'altres lectors de l'edat qualsevol llibre pot ser una excusa.

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

MR—Més que un llibre cal vetllar per un gust per la lectura. I no només pels joves amb alguna disminució sinó per a tothom. És molt difícil recomanar sense conèixer la persona.

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

MR—La pregunta és exageradament genèrica, amb quines habilitats lingüístiques disposen aquests joves? Quines menes de lectors són amb la seva llengua materna? Per exemple, si fossin joves amb nivell d'escolarització molt reduït, els anomenats d'incorporació tardana, bé estaria una enciclopèdia juvenil sobre temes diversos en un sol volum.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

MR—La llista pot ser inacabable, la literatura és font de coneixements per totes les àrees, com no? Per exemple, el llibre Elisa de Mathew Lipman respondria a la filosofia, La religió explicada a la meua filla a història de les creences religioses, i així fins a un no parar.

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitat artística?

MR—Continuo pensant que és una pregunta amb cert grau de falsedat ja que qualsevol llibre pot ser d'interès per a un adolescent o d'altre tingui l'accent de la seva sensibilitat en un entorn o d'altre. Per exemple, El teu nom és Olga, de Josep M. Espinàs és una joia a la naturalesa humana.

10- I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

MR—Molts dels llibres de divulgació científica poden ajudar a aquests interessos, molts dels d'Isaac Asimov responen al perfil, però insisteixo en que la literatura ajuda a la transversalitat en el coneixement.

Escriptors, escriptores i crítica literària.

Pep Coll

0-Nom i cognom. Lloc de treball. Trajectòria professional.

Resideix actualment a Lleida on treballa de professor de Llengua i Literatura Catalanes a l'IES. Màrius Torres. Com a escriptor, ha conreat tota mena de gèneres en prosa, des del recull de llegendes del Pirineu, *Muntanyes Maleïdes*, a la narració breu, *L'edat de les pedres*; del conte infantil, *La bruixa del Pla de Beret*, a la novel·la juvenil, *Què farem, què direm?*; des de l'obra de teatre *Miracles de Santa Maria d'Àneu*, a guions per a la televisió; de la columna de diari (*El Periódico*, *Segre*) a l'article de fons a les revistes (*Descobrir Catalunya*, *Pirineos*...). La novel·la és, per damunt de tots, el seu gènere preferit: *El secret de la moixernera*, *El segle de la llum*, *L'abominable crim de l'Alsina Graells*, *La mula vella*, *Per les valls on es pon el sol* i la seva darrera obra, *Els arbres amics*. La seva obra es basteix, en bona part, amb personatges i ambients del Pirineu (Informació extreta de: <http://www.escriptors.cat/autors/collp>).

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal.

PC—

Mecanoscrit del segon origen, de M. Pedroló

Les claus de vidre, Jaume Fuster

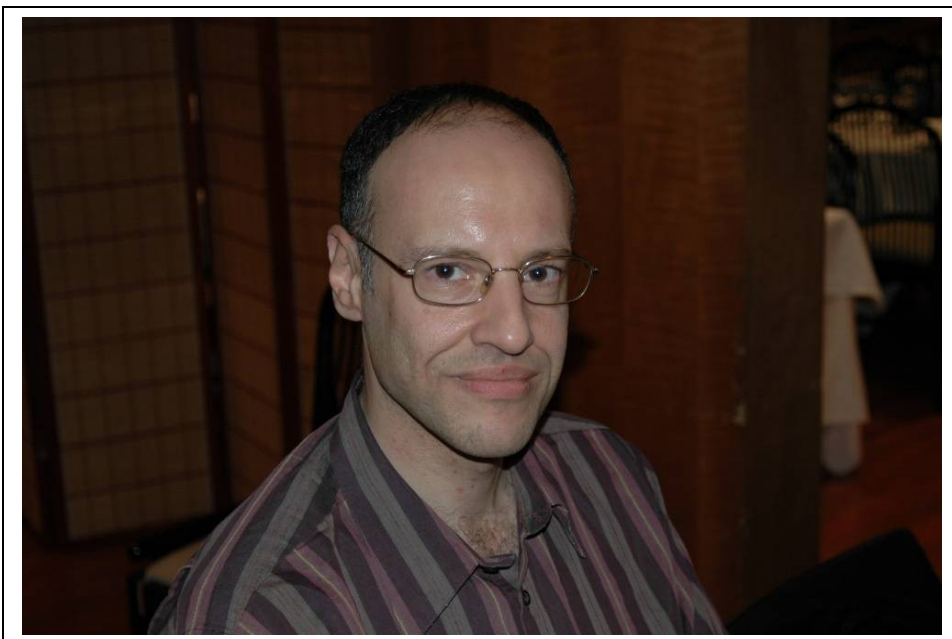
La casa sota la sorra, de Joaquim Carbó

El Barcelonauta, de Pep Albanell

La casa de les acàcies, de M.Canela

Cul de sac, de G.Lienas

Xavier Duran

JFD-Perfil humà

Xavier Duran és escriptor de divulgació científica i de ciència ficció. Dirigeix el programa *El medi ambient* que emet TV3 entre el telenotícies comarques i el nacional cada migdia. Coneix de primera mà els problemes de l'ecologia. El seu perfil intel·lectual ric, perquè es tracta d'un escriptor especialitzat en el periodisme de divulgació científica. El seu llibre més conegut: *El cervell polièdric*, ha estat gaudit d'una molt bona recepció tant entre adults com entre el públic juvenil, tracta sobre el cervell humà. Xavier Duran escriu, a més a més, novel·la de ciència ficció. *Traficans d'idees* és un text ben rebut per estudiants de quinze i setze anys, hi desenvolupa una trama d'espionatge a partir d'un motiu genuïnament de ciència ficció: els darrers descobriments que ens indiquen que la facultat de la memòria no rau solament al cervell, sinó també a tot el cos i, específicament, a la sang. En aquesta entrevista Xavier Duran assaja de fer una recomanació de possibles lectures de tema científic, tant de ficció com de no ficció. Pensa una estona cada pregunta, hi parla de manera pausada i reflexiva. Compateix amb l'entrevistador la necessitat de convertir la lectura en un fet que no abracci només les matèries humanístiques de l'ESO i el batxillerat, sinó tot el currículum. En acabar l'entrevista, Xavier Duran demana una mica més de temps per acabar de reflexionar algunes de les preguntes. De tot plegat en surt una proposta suggestiva que l'escriptor vol compartir amb joves i educadors. El lector hi trobarà els grans textos de divulgació científica però també, i això és molt important, alguns llibres d'escriptors catalans sobre els quals s'ha parlat ben poc.

JFD-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

Xavier Duran- El rinoceronte, de Dieter Salzgeber, explica la història del famós gravat d'Albrecht Dürer i ens endinsa de forma més general en alguns treballs de

l'artista. És una història amena i ben escrita. Un llibre més dens però molt suggerent és *La rebelión de las formas*, de Jorge Wagensberg. Per un treball multidisciplinar – no per fer una simple lectura- resulta interessant el *Passeig metamàtic per Catalunya*, de Teresa Ticó, que ens porta del Laberint d'Horta i Santa Maria del Mar als mosaics i als pesos i mesures tradicionals de Balaguer.

JFD-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques? Comptem amb Mecanoscrit del segon origen o Trajecte final, textos narratius de Manuel de Pedrolo força coneguts, però segur que es poden recomanar més coses.

Xavier Duran- No recomanaria d'entrada que llegissin textos clàssics perquè solen ser difícils de seguir o farragosos. Però sí que considero interessant que es faci una tria de fragments i es suggereixin o facilitin trossos d'obres de Galileu o Darwin.

Hi ha dos llibres d'Isaac Asimov que resulten interessants i de bon llegir: *Moments estelars de la ciència* i *100 preguntes sobre la ciència*. També hi ha obres interessants i atractives en camps més concrets: *La història més bella dels animals* o *La història més bella de l'home*, escrits en forma de diàlegs que tenen molt en compte la curiositat del lector.

També hi ha uns llibres molt amens sobre natura, escrits per Gerard Durrell –el germà del novel·lista Lawrence Durrell-. El més conegut potser és *La meva família i altres animals*.

Jules Verne va bé per comentar el rigor i per detectar possibles errors. Cal veure que Verne no era un visionari, sinó un hàbil extrapolador de l'actualitat científica del seu temps. De *la Terra a la Lluna* i *Al voltant de la Lluna* em semblen obres significatives. I un acompanyament gairebé imprescindible és *Somnis de ciència*, de Jesús Navarro, que comenta molt bé la narrativa de Verne des de la perspectiva científica.

També em sembla bàsic llegir obres que fomenten el debat sobre l'impacte social de la ciència i sobre els seus límits. Una seria *Els viatges de Gulliver*, de Swift – especialment el tercer. L'autor era molt crític amb la societat de l'època i sobretot amb les institucions científiques i amb Issac Newton. *Frankenstein*, de Mary Shelley, és un dels primers crits d'alerta sobre la manca de control del progrés científic, fet per una autora que podia criticar la ciència perquè la coneixia a fons.

Més moderns són els imprescindibles *Un món feliç* d'Aldous Huxley, i 1984, de George Orwell. També pot resultar interessant el precedent d'aquest darrer: *Nosaltres*, del rus Yevgeni Ivànovitx Zamyatin. Tots ajuden a debatre sobre el control

de la societat a través de la ciència i les alternatives per evitar que la tecnologia signifiqui una reducció de la llibertat individual. Una altra obra interessant en aquest sentit és *Andrea Victrix*, de Llorenç Villalonga, on s'observa l'anticientifisme de l'escriptor mallorquí.

Finalment, crec que s'ha de destacar una experiència molt interessant i potser no molt coneguda. Es tracta del projecte *Solaris*, que publica Eumo. L'objectiu és que un autor de ciències i un de lletres escriguin conjuntament una narració que permeti il·lustrar algun tema. Així, hi ha *Or* per a la llibertat, de Mercè i Anna Izquierdo, per a la química; *La frontera de la lum*, de Maria Dolors Martínez Nó i Maria Alba Sabaté, per a la relativitat; o *La força del riu*, de Jordi Font i Francesc Xavier Pardo, per a l'energia i l'electrificació del Pirineu. Hi ha una autora que per la seva doble formació va escriure tota sola els seus llibres: Sílvia Aymerich parla de biologia a *Ulls de pantera* i a *Gelati!*. Francesc Murgadas també va construir tot sol una història sobre la clonació a *Hello, Dolly!*. I hi ha molts altres títols.

JFD-Ha llegit algun llibre sobre medi ambient i ecologia que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

Xavier Duran- De Josep Lorman, *Delicte ecològic* i de Pau-Joan Hernández *Projecte Ictivela*.

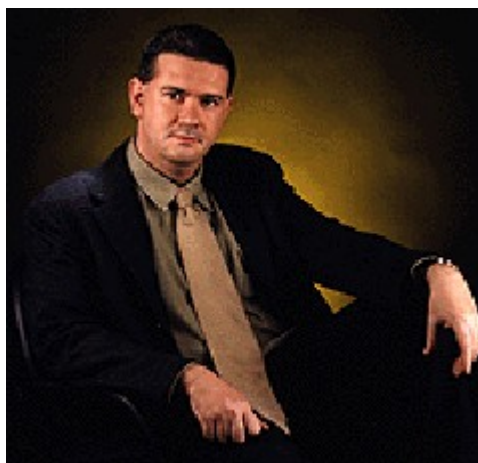
JFD- Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

Xavier Duran- Estimada Marta de Martí i Pol i *Llibre de meravelles* d'Estellés

JFD-I de narrativa i teatre?

Xavier Duran- Aigües encantades de Joan Puig i Ferrer. Per a la novel·la recomanaria Carles Soldevila: *Moment musical*, *Fanny* i *Eva*. Són bones novel·les. Pel que fa al conte recomanaria Pere Calders: *Cròniques de la veritat oculta* m'agrada molt.

Pau-Joan Hernández

Pau Joan Hernández de Fuenmayor és traductor del català, gallec, euskera, anglès... Una de les poques persones que coneix a fons la varietat lingüística i literària de la península ibèrica. Però a més a més també ha produït una obra extensa per a joves. Algunes de les seves novel·les: *Tot et serà pres*, *Porta falsa*, *L'ombra del Stucka*... han rebut un reconeixement general, tant de la crítica, com dels lectors i seran sens dubte obres vigents passats els anys.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

PJH—Les meves primeres lectures van ser *La casa sota la sorra*, de Joaquim Carbó (que em va demostrar que en català es podia escriure alguna cosa més que textos escolars, llistes de barbarismes i còpies d'estar per casa de la literatura de gènere nord-americana), *Els tres pergamins de Ripoll*, d'Oriol Vergés (que em va mostrar una nova manera, més humana i viva, d'acostar-se a la història), *El tigre de Mary Plexiglàs*, de Miquel Obiols (un llibre que em va marcar per la innovació formal) i el còmic *El naufrag de la A*, de Joma, una obra excepcional de narrativa fantàstica, apareguda per entregues a Cavall Fort, i que no s'ha arribat a editar com a àlbum.

2-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

PJH—Hi ha pocs llibres que tractin el tema seriosament; conec prou bé aquest món, i els discursos pietosos i políticament correctes em produeixen urticària generalitzada. L'únic llibre seriós que he llegit sobre el tema és *Punt negre*, de Josep Gòrriz.

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

PJH— Naturalment, *De Nador a Vic*, de Laila Karrouch, perquè és una història viscuda des de dintre. Fora de l'àmbit català, *Carreró sense sortida*, de Víctor Omgbá, escriptor camerunès en llengua gallega.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària.

Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

PJH— Desconfio d'aquests usos de la literatura, tant en història com en religió, i encara més en un país en què és difícil parlar de religió fora del registre ultraortodox i d'història fora de la repetició obsessiva d'un seguit de mites nacionalistes.

13- Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

PJH—Li recomanaria que llegís Joan Salvat-Papasseit, Maria Mercè Marçal, Salvador Espriu i Martí i Pol, i que s'apartés de la resta de la "tradició poètica catalana" com d'una caixa de bombes, fins que no fos prou madur com per saber distingir la poesia de la xerrameca de saló petitburgesa.

Pere Martí

Pere Martí i Bertran és professor de Llengua i literatura a l'IES Eugeni d'Ors de Vilafranca del Penedès. Crític i assessor literari. És un dels millors autors de narrativa per a infants i una de les persones que coneix més completa la literatura infantil juvenil catalana actual com a creador, lector, analista i des del vessant pedagògic. Considera juvenils els títols recomanats o recomanables a partir de 12 anys (amb alguna excepció). També hi inclou alguns còmics. No inclou a les respostes obres d'adults, encara que siguin recomanables per a joves: contes de Mercè Rodoreda (o *Aloma*), M. de Pedrolo, Lluís Ferran de Pol... No ho fa no perquè no siguin de qualitat, sinó perquè se ceneix a posar de relleu títols de literatura juvenil que en alguns casos no són prou coneguts.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

PM—Donaré una sèrie de títols als quals es poden aplicar les raons que fan que els apreciï especialment: pel valor literari de l'obra, per la riquesa lingüística, per la capacitat de transmissió de sentiments, emocions...

- Josep M. Folch i Torres: algunes *Pàgines viscudes* i *Les aventures d'en Massagran*
- Miquel Rayó: *El cementiri del capità Nemo* (Baula), *El camí del far* (Edebé)
- J. F. Delgado: *El concertista d'ocells* i *Ulldevellut* (La Galera/ Proa)
- M. Àngels Anglada: *El violí d'Auschwitz*. (Columna)
- Emili Teixidor: *L'ocell de foc* i *Cor de roure* (Cruïlla)
- Pasqual Alapont: *L'ovella negra* (Edebé)
- Joan Barceló i Cullerès: *Amb ulls de gat mesquer*
- Joaquim Carbó: *La casa sota la sorra* (Columna) i *El noi que va fer anar el ranxo endavant* (La Galera)
- Mercè Canela: *Lluna de tardor* (La Magrana)
- Antoni Garcia Llorca: *El rei dels senglars* (Cruïlla) i *La mala bèstia* (La Galera)

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

PM— Títols concrets... M'atreveixo més a dir alguns noms, dels quals de segur que alguns títols esdevindran clàssics: J. Carbó, E. Teixidor, J. Vallverdú, Pep Albanell, J. F. Delgado, G. Janer Manila, Miquel Rayó, Miquel Descot, Pep Coll...

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

PM—Naturalment i un bon exemple el tenim en les obres d'Antoni Garcia Llorca, Pasqual Alapont, Àngel Burgas, Salvador Comelles, Jordi Folck...

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

PM—Alguns llibres de S. E. Hinton, de Jordi Sierra i Fabra, de J. M. Gisbert... perquè hi poden trobar temes que els toquin de prop, narracions que atrapen... També algunes obres de Tom Sharpe per l'humor paròdic i directe que contenen.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

PM—Fonamentalment còmics, però també intentaria trobar els temes que més li poden interessar i buscar alguna obra assequible que els tracti.

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

PM—Josep M. Espinàs: *El teu nom és Olga* (Edicions de la Campana)
-David Nel·lo: *La línia del final del mar* (Empúries)

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

PM—En general les lectures adaptades o lectura fàcil tant d'Eumo com d'Hermes. A mesura que anessin adquirint un cert nivell, seria interessant que llegissin obres com *Els ulls d'Abdeslam* de Jordi de Manuel (La Galera), *Kasai, vas arribar per l'aire* de Patxi Zubizarreta, *Els arbres passaven ran de finestra* d'Enric Larreula (Cruïlla), *De Nador a Vic* de Laila Karrouch... Però en general, si ja poden, crec que han de llegir les mateixes lectures que els seus companys de classe.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

PM—Crec que almenys les poden complementar perfectament.

Història:

- Els còmics històrics de l'Oriol Garcia i Quera : *Corpus 1640. La revolta dels segadors, Barcelona 1714. L'onze de setembre...*
- Jordi Tiñena: *Un dia en la vida d'Ishak Butmic* (Bromera)
- Pau Joan Hernández: *L'ombra de l'Stuka* (Empúries)
- Agustí Alcoberro: *Entre dos focs* (Casals)
- Miquel Arguimbau: *L'estàtua sense rostre* (Alfaguara/ Grup Promotor)
- Abel Caldera: *Quan la llibertat s'amagava a les muntanyes* (Bromera)
- M. Carme Roca: *Pedra foguera* (Barcanova)
- Jordi Achón: *L'enigma de l'escriba* (Alfaguara/ Grup Promotor)
- Silvestre Vilaplana: *Les cendres del cavaller* (Bromera)
- J. F. Delgado: *Els llops de la lluna roja* (Empúries)
- Josep Vallverdú: alguna de les novel·les incloses als volums de l'OC *El vent de la història* (La Galera)

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb preferències científiques (matemàtica, física, química, astronomia...) i tecnològiques?

PM—Li recomanaria la col·lecció "Projecte Solaris" de l'Editorial Eumo.

10-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

PM—Esport:

- Peter Handke: *La por del porter davant del penalty* (Edicions 62)

Medi ambient i ecologia:

- Gabriel Janer Manila: *Han cremat el mar* (Edebé)
- Jordi Sierra i Fabra: *Kaopi* (Alfaguara/ Grup Promotor)
- Mercè Canela: *De qui és el bosc?* (La Galera)
- Miquel Rayó: *Les ales roges* (La Galera)

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...:

- Jordi Sierra i Fabra: *Les noies de filferro* (Alfaguara/ Grup Promotor)
- Peter Härtling: *La Jette i els llibreters* (Alfaguara/ Grup Promotor)
- Gemma Lienas: *Bitllet d'anada i tornada* (Empúries)

Marginació social, xovinisme, racisme:

- Pere Calders: *Aquí descansa Nevares* (Edicions 62)
- Victor Àngel Lluch: *Les pintures de sorra* (Alfaguara/ Grup Promotor)
- Gabriel Janer Manila: *Samba per a un Menino da rua* (Edebé)
- Fred Uhlman: *L'amic retrobat i L'ànima valenta* (Columna)
- Hans P. Richter: *El meu amic Friedrich* (Edicions de la Magrana)

Literatura de viatges, diversitat cultural:

- Josep F. Delgado: *Si pugues al Sagarmatha* (Columna)
- Miquel Rayó: *Les muntanyes de foc* (Columna)

12- Destaquem aquells llibres que ha llegit durant la seva vida i que l'han interessat especialment perquè han sabut transmetre-li sentiments i valors.

PM—Només en dono uns quants d'estrangers, i continuo limitant-me a la LJ, ja que els catalans ja els he donat a la pregunta 1. També, és clar, alguns clàssics de Jules Verne, R. L. Stevenson, D. Defoe...

- Vercors: *El silenci del mar* (La Magrana)
- Joseph Kessel: *El lleó* (Empúries)
- Michael Ende: *La història interminable* i *Momo* (Alfaguara/ Grup Promotor)
- Bernardo Atxaga: *Memòries d'una vaca* (Cruïlla)
- Patxi Zubizarreta: *L'anell d'en Mides* (Baula), *Dos casos únics* (Alfaguara/ Grup Promotor)...
- Mariasun Landa: *Jo me'n vaig* (Cruïlla)
- Uri Orlev: *L'illa del carrer dels ocells* (Alfaguara/ Grup Promotor)

12- Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

PM—Actuals de poesia:

-En general els recomanaria antologies com *Poemes d'un segle* de Marc Granell i Isidre M. Marzo (Edicions 96); l'*Antologia general de la poesia catalana* de Josep Borrell (Barcanova)... També alguns títols d'en M. Descot o d'en Sala Valldaura.

De la tradició poètica: Antologies o algun poemari de M. Martí i Pol, de Joan Margarit...

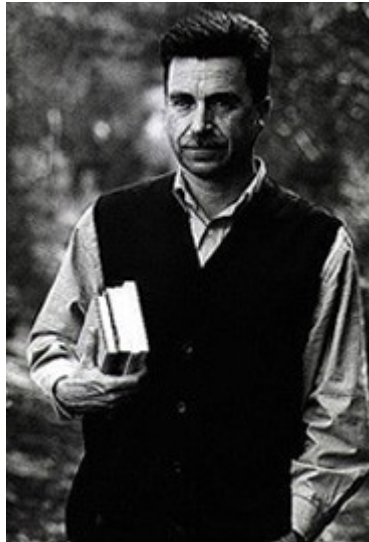
13-I de narrativa i teatre?

PM—De teatre actuals:

- Jaume Fuster: *Les cartes d'Hèrcules Poirot* (Edicions 62)
- M. Barbal: *Pedra de tartera* (Edicions 62)
- Josep M. Benet i Jornet: *Taller de fantasia* (Edicions 62)
- Rodolf Sirera: *La pau (retorna a Atenes)* (Edicions 62)
- Mar i cel* (en l'adaptació de Dagoll Dagom)

14- Quins llibres recomanaria als joves per diverses raons, que no ha citat anteriorment:
PM—Pep Coll: *Què farem, què direm?* (Cruïlla)

Ponç Pons

0-Nom i cognom de l'enquestat. Lloc de treball. Trajectòria professional.

Ponç Pons. Menorca, 1956. Catedràtic de Literatura a l'Institut d'Alaior.

Ha publicat les narracions *Vora un balcó sota un mar inaudible*, les novel·les *L'hivern a Belleville*, *Memorial de Tabarka*, *Entre el cel i la terra*, Premi Guillem Cifre de Colonya, els contes infantils *El drac Basili*, *Miquelet, el futbolista*, *El vampiret Draculet*, *El rei negre*, les traduccions: *Quatre poetes portuguesos*, Premi Cavall Verd de la Crítica, i els llibres de poemes: *Al Marge*, *Lira de Bova*, *Desert encès*, *On s'acaba el sender*, Premi Ciutat de Palma, *Estigma*, Premi Jocs Florals de Barcelona i Premi de la Crítica, *Abissínia*, *El salobre*, Premi Carles Riba, *Nura*, *Viola d'Or* als Jocs Florals, *Pessoanes*, Premi Alfons el Magnànim i Premi de la Crítica de l'Associació d'Escriptors. La seva obra poètica ha estat traduïda a diverses llengües.

Escriu a mà i entre espelmes en la caseta de còdols d'un terreny al camp que es diu Sa Figuera Verda.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

PP—Em vaig interessar per la literatura infantil i juvenil en català quan els meus fills van començar a llegir.

Els dos primers llibres que vaig llegir van ser: El rei Gaspar i Diumenge després de lluna plena, de Gabriel Janer Manila, i en vaig quedar enamorat.

Dos llibres més que record de forma especial són: Les muntanyes de foc, de Miquel Rayó, perquè em va evocar, com dic en un poema: Aquells vespres d'hivern que en la freda buidor de la biblioteca sentia el tam-tam i seguia la ruta africana de Livingstone i Si puges al Sagarmatha quan fumeja neu i vent, de Josep-Francesc Delgado, per la novetat del tema i la potència de la seva escriptura.

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

PP— El rei Gaspar i Han cremat el mar, de Gabriel Janer Manila.

- Mecanoscrit del segon origen, de Manuel de Pedrolo.
- *El violí d'Auschwitz*, de Mª Àngels Anglada.
- El tigre de Mary Plexiglàs, de Miquel Obiols
- Les muntanyes de foc, de Miquel Rayó.
- Si puges al Sagarmatha quan fumeja neu i vent, Sota el signe de Durga i Els llops de la lluna roja, de Josep_Francesc Delgado.
- Cor de roure i L'ocell de foc, d'Emili Teixidor.
- Pedra de Tartera, de Maria Barbal.
- La casa sota la sorra i Calidoscopi de l'aigua i el sol, de Joaquim Carbó.
- L'últim roder i Manuscrit de Mossèn Gerra, de Josep Franco.
- Ventada de morts, de Joles Senell.
- Cul de sac i Així és la vida, Carlota, de Gemma Lienas.
- Què farem, què direm? de Pep Coll.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

PP—Les noves generacions s'han trobat una literatura consolidada i un cànon literari mig establert que els pot formar com a lectors i els pot donar un enorme potencial per ser grans escriptors.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

PP—La llista podria ser molt llarga, però a més dels esmentats anteriorment:

- Tots els de Joaquim Carbó, especialment la seva saga de La casa sota... amb el personatge de Pere Vidal.
- Contes per a un món millor d'Enric Larreula.
- Un rock d'estiu i L'aiguamoll dels cocodrils, de Margarida Aritzeta.
- Quin parell i Xerraires impenitents de Jaume Cela.

- Ostres tu, quin cacau!, La nit dels arutams i Frena, Càndida, frena de Maite Carranza.

- Pedres que suren i El llaüt de vela negra, de Pere Morey.

- Joanot de Rocacorba, de Teresa Duran.

- La dama de la mitja ametlla, de Pau Faner.

- Júlia, Raquel i Joel, d'Isabel Clara Simó.

- Les rates malaltes, d'Emili Teixidor.

- Nima, el xerpa, de Josep-Francesc Delgado.

- Camps de maduixes, de Jordi Sierra i Fabra.

- El diari vermell de la Carlota, de Gemma Lienas.

- L'estret del temps de Pere Pons i Clar.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

PP— Bonsais de paper i El jardí de Lil·liput, de Joaquim Carbó

6- Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

PP— Em dic Paco, d'Enric Larreula.

7-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

PP—I tant que sí! No sé si puc parlar d'altres literatures, però un bon exemple seria El món de Sofia, de Jostein Gardner.

D'autors catalans:

- Silenci al cor, de Jaume Cella.

- L'exèrcit dels innocents, d'Eusèbia Rayó

- L'ocell de foc, d'Emili Teixidor

-Tota la sèrie de novel·les històriques d'Oriol Vergés, com per exemple La ciutat sense muralles.

- Galceran, l'heroi de la guerra gran i La història que en Roc Pons no coneixia, de Jaume Cabré.

- Moro de rei, de Pau Faner.
- El joc de pensar, de Tobias Grimaltos.
- L'esclau del Mercadal, de Dolors García i Cornellà.

8-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitat artística?

PP—Biografies adaptades.

- Víctor Jara: rebentant els silencis, de Jordi Sierra i Fabra.
- Concert de comiat, de Joan Guasp

9-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

PP— Els rius de la lluna, de Gabriel Janer Manila

- Interfase amb mosca, de Joaquim Carbó

10-Ha llegit algun llibre dels temes següents que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat?

Medi ambient i ecologia.

- PP**— Eh, vellmarí i Les ales roges, de Miquel Rayó
- Delicte ecològic, de Josep Lorman

Trastorns de la conducta: anorèxia, bulímia, violència, depressió...

- Bitllet d'anada i tornada, de Gemma Lienas

Marginació social, xovinisme, racisme.

- Samba per a un menino da rúa i Daniel i les bruixes salvatges, de Gabriel Janer Manila.
- Crispetes per a la Norma Schweitzer, de Pere Pons
- L'aventura de Saïd, de Josep Lorman
- El club dels caps rapats, d'Andreu Sotorra.

Literatura de viatges, diversitat cultural.

- Emboscades al gran Nord, de Margarida Aritzeta.
- Manuscrit de Mossèn Gerra, de Josep Franco
- Idriss, la noia del fil de seda, d'Hermínia Mas
- Allò que conta el vent del desert, de Pere Morey
- Totes les terres, la meva terra, d'Eusèbia Rayó

- En Tupac i els fills del sol, de Miquel Rayó
- Remant cap al sol, de Joan Pons
- El terror de la nit, de Gabriel Janer Manila.
- El mar i el desig, de Maria Àngels Gardella.
- Estiu a Menorca de Rafel Vallbona

Mal tracte psicològic

- L'infern de Marta, de Pasqual Alapont.

11-Hi ha alguns llibres que recomanaria especialment perquè li han comunicat valors de manera intensa, emotiva o convincent?

PP— El camí del far (infantil) i El cementeri del capità Nemo de Miquel Rayó.

12-Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

PP—A part dels de Miquel DescLOT: Bestiari de la Clara i Cançons de la lluna al barret, una selecció ben feta de Salvat Papasseit, Pere Quart, Espriu i Vicent Andrés Estellés, que no falla mai.

13-I de narrativa i teatre?

PP—De narrativa ha de començar pels que he esmentat anteriorment i, pel que fa a teatre, jo l'introduiria directament en la modernitat amb obres de Josep Mª Benet i Jornet, Sergi Belbel, Jordi Galceran, Rodolf Sirera, Jordi Teixidor...

Joan Portell

0-Nom i cognoms de l'enquestat. Lloc de treball. Trajectòria professional.

És escriptor de novel·la històrica *La guerra oblidada*; crític literari de LIJ a la revista Faristol i a El Periódico. I li agrada caminar, tal com ho testimonien alguns dels seus llibres publicats per editorial Enciclopèdia Catalana per incitar a caminar els altres amb bona guia: *Catalunya en bicicleta de muntanya, 1 i 2, Els Pirineus, Serralades pre-litorals i planes interiors, Passejades pel Montseny : a peu i en BTT...*

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal.

JP—Vaig començar a llegir per plaer a la universitat. Al BUP no em van ajudar a descobrir la literatura i a mi no m'interessava ni Machado ni Juan Ramon Jiménez. Els professors m'explicaven aquelles obres, però jo no veia què hi havia al darrere.

En canvi aquestes sí que em van marcar:

Stevenson. *L'illa del tresor*.

Jules Verne. *Miquel Strogoff*.

Roald Dalh. *Les bruixes*.

Hermann Hesse. *Sota la roda*.

Marià Vayreda. *La punyalada*.

Víctor Català. *Solitud*.

Records de la darrera carlinada.

Perucho *Històries naturals*.

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

JP— Mercè Rodoreda. *La plaça del diamant* és bona perquè el personatge dubta. Però n'hi ha més:

Joan Barceló. *Ulls de gat mesquer* hauria de ser un clàssic.

Manuel de Pedrolo, *El mecanoscrit del segon origen*.

Joaquim Carbó, *La casa sota la sorra*.

Sebastià Sorribes, *El zoo d'en Pitus*.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

JP—Jo crec que sí que n'hi ha, però que no esdevindran clàssics perquè no estaran prou temps al taulell de les llibreries o no seran descoberts pels mediadors.

Miquel Rayó. *El cementiri del capità Nemo*. Escrita en segona persona.

Josep-Francesc Delgado. *Els llops de la lluna roja*.

Mercè Canela. *La pintura als llençols*.

Antoni Garcia Llorca. *Terramolsa*.

No crec que esdevinguin clàssics els llibres de Gemma Lienas, Andreu Martin i Jordi Sierra.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

JP—Dos gèneres desnonats: el gènere fantàstic i el còmic:

El corto maltés

Tintin.

Moebius.

Les cròniques de Nàrnia.

El senyor dels anells.

El hobbit

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

JP—Lectura en comú amb algú. Tornar a iniciar el camí amb algú que faci de mediador. Els còmics que he dit. Hi afegiria de François Place. *Els últims gegants*. ed. Blume. *Les feres futbol club*. Ed. Columna, futbol, previsible, val per a mals lectors

o

Me comería a un niño. Ed. Alfaguara

6-Hi ha algun llibre que recomanaria particularment a un lector jove amb algun tipus de disminució?

JP—Una col·lecció de Hennig Mankell, *El gos que corria cap un estel*, ed. Columna. Tracta d'un noi que viu sol amb el seu pare a Estocolm. Ell és un marginat que aconsegueix viure amb molts marginats. Tracta de la diversitat com una riquesa i no solament com un element diferenciador.

7-Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

JP—Escriptors del país d'origen traduïts al català. Kipling per a indis. Llegendes ameríndies a un Sudamericà.

8-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

JP—Indubtablement. La literatura hauria de ser un eix transversal imprescindible, ha d'entrar a totes aquestes matèries.

El món de Sofia és una història literària de qualitat indubtable per introduir la filosofia.

Dolors Garcia té llibres sobre els almogàvers. Sobre els maquis ha sortit un llibre a editorial Bromera: *Quan la por s'amaga a les muntanyes*.

Per treballar la segona guerra mundial *La traïdora*, d'editorial Barcanova.

9-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artística?

JP— Les memòries de Miquel Àngel, l'escultor i pintor. *Els colors de la memòria*, de Bernat Daniel, col. Gran Angular de Cruïlla. Parla sobre el món de la pintura. Hi ha una reflexió al voltant de l'art i la pintura. També hi ha una relació entre una nena i una persona més gran que constitueix una reflexió sobre l'amistat.

El punt de Meter H.Reynolds, d'editorial Serres, és un àlbum d'aquells que pot servir per a totes les edats.

10-I a un lector amb preferències científiques i tecnològiques?

JP—Les memòries d'Einstein, **La teoria de la relativitat i altres textos (publicades per [Institut d'Estudis Catalans](#), Eumo i Pòrtic)** explica a un nivell molt bàsic la teoria de la relativitat. Escrivia molt bé, era molt didàctic. De [Hans Magnus Enzensberger](#), *El Dimoni dels nombres*, ed Siruela/Barcanova. Asimov té un llibre, explica com la *sf* no pot trencar mai les lleis de la física.

L'arbre de la vida, sobre l'evolució de les espècies i Darwin.

NOVEL·LA JUVENIL

RUIZ ZAFON, *El príncep de la niebla*. La millor

Per un grapat de caramels. Ed. La Magrana. Novel·la policíaca. Tracta el divorci amb humor.

11-Ha llegit algun llibre que recomanaria (per la seva qualitat) a un jove que també hi estigués interessat ?

JP—Deler H. Reynolds *El punt*. Ed. Serres, per a nens insegurs, què vol dir educar. Jerome Ruillier, *Quatre petites cantonades de no-res*, ed. Joventut, per treballar les diferències amb nens petits, pàrvuls, és un conte integrador. Jordi Sierra, *Adormit sobre els miralls*. Sobre lesbianisme. D'Armin Greder, *L'illa*, d'ed. Lóguez, per treballar la xenofòbia a secundària. Ma. Àngels Bogunyà té una novel·la interessant sobre

Guatemala. De César Mallorquí, *La catedral*, novel·la de terror psicològic. Docampo és un gal·lec interessant d'estil precís, com l'Atxaga creu que el que és local és universal. De Pullman. *La materia oscura* i *El rellotge mecànic*. Molt ben construïda. *El fragmento*. Col. Samarkanda. *L'escola buida*. Col. Samarkanda. *El gos que corria cap al cel*. Columna jove. I *Terra molsa*, d'Antoni Garcia Llorca.

Miquel Rayó

0-Nom i cognom de l'enquestat. Lloc de treball. Trajectòria professional.

Miquel Rayó i Ferrer, assessor tècnic docent del Programa d'orientació i transició a la Universitat de les Illes Balears. Professor Mercantil, Llicenciat en Ciències de l'Educació, professor numerari de Tecnologia Administrativa de Formació Professional, orientador d'institut. A més, escriptor.

1-Quines han estat les lectures de literatura juvenil catalana que li han agradat més? Em refereixo a aquelles que s'estima més des d'un punt de vista estrictament personal. Expliqui'ns perquè.

MR—Tenc problemes de categorització de la banda d'edat que ha de comprendre la literatura juvenil. Tot i això, els llibres que més m'han agradat, perquè crec que ofereixen un punt més del que ofereixen altres textos són:

El tigre de Mary Plexiglàs, de Miquel Obiols, originalitat temàtica i formal, espontaneïtat.

Si puges al Sagarmatha, de Josep Francesc Delgado (i no és broma!), aventura exòtica i intriga.

Ulls de fum, de Rosa Maria Colom, misteri i metaliteratura.

Han cremat el mar, de Gabriel Janer Manila, prosa poètica, llenguatge esquisit.

El país dels arutams de Maite Carranza, aventura exòtica i fantàstica

Terramolsa, d'Antoni Garcia Llorca, retrobament preciós amb el fabulari medieval, renovat i actualitzat, món propi

Les noces del cel i la terra, de Pau Faner, fantasia anàrquitzant, llenguatge

2-De la literatura juvenil catalana dels darrers trenta anys, quins llibres pensa que esdevindran clàssics imprescindibles per al segle XXI?

MR—Imprescindibles????? Necessaris: alguns títols de Gabriel Janer Manila, de Josep Francesc Delgado, de Josep Vallverdú, de Joaquim Carbó, de Pau Joan Hernández, i d'altres.

3-Creu que aquest darrers anys estan apareixent més clàssics potencials de la LJ catalana a mans de les noves generacions d'escriptors i escriptores?

MR—Sí. Però, serà difícil de trobar-los entre tant com publicam.

4-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys desmotivats i que no té gens d'interès per la literatura?

MR—Obres de Josep Lorman i de Jordi Sierra i Fabra, tenen una gran capacitat d'atraure.

5-Quins llibres recomanaria a un lector de 12 a 16 anys que li costi molt de llegir?

MR—Obres de Josep Lorman i de Jordi Sierra i Fabra.

6- Quines lectures en català recomanaria a joves de nova acollida o de la nova emigració?

MR—Obres de Josep Lorman i de Jordi Sierra i Fabra.

7-Creu que les matèries socials -història, geografia, història de les creences religioses, filosofia- poden impartir-se també a través de la lectura literària. Quins llibres recomanaria a adolescents per llegir en aquestes matèries?

MR—Pens que no convé mesclar. Una lectura ha d'interessar per ser una bona proposta literària, i punt. Hem d'anar amb molt de compte a fer-ne usos didàctics excessius.

8-Quines lectures de LJ recomanaria a un lector adolescent amb sensibilitats artístiques?

MR—*Qualsevol que m'apassionés a mi, del tema que sigui, amb la condició que la seva forma literària i estil fossin molt bons, model·lics.*

9- Destaquem uns aquells llibres que ha llegit durant la seva vida i que l'han interessat especialment perquè han sabut transmetre-li sentiments i valors.

MR—

La minyona d'un infant orat, de Llorenç Riber

Obra poètica de Miquel Costa i Llobera

L'illa misteriosa, de Jules Verne

L'illa del tresor, de Robert L. Stevenson.

El jardí secret, de Frances Hodgson Burnett

El llibre de la selva, de Rudyard Kipling

Don Quixot, de Miguel de Cervantes

El petit príncep, d'Antoine de Saint-Exupéry
Diario de un cazador, de Miguel Delibes
L'idiota, de F. Dostoievski (o com s'escriguí)
Els papers pòstums del Club Pickwick, de Charles Dickens
i alguns altres.

10- Quins llibres de la tradició poètica catalana recomanaria a un adolescent si li volgués crear gust per la poesia.

MR—*Obra poètica*, en general, de Miquel Costa i Llobera
L'Atlàntida i *Canigó* de Jacint Verdaguer

14-I de narrativa i teatre?

MR—Narrativa

Difunts sota els ametllers en flor de Baltasar Porcel
Tot quan veus és el mar, de Gabriel Janer Manila
Els déus inaccessibles de Miquel Àngel Riera
Les roques, el mar i el blau, de Salvador Espriu
L'hostal de la bolla, de Miquel dels Sants Oliver
El quadern gris, de Josep Pla
Llibre de cavalleries de Joan Perucho